

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

להבין ד"ח משעת הנחתו, אלא כנוסח המכריע ר' יהושע הוא, וכיוצא דמשנתו:

דף ג' א'. אי ר' יהושע היא נימא חד יומא. דסלקא דעתיה דעיקר ניסוך המים לר' יהושע מזרייתא דר' נתן גמר לה, וע"כ דאינו בכל יום, וא"כ סגי לן יום אחד בשנה, והוא צומק שמחה כמוש"כ לעיל. ומשני דעיקר ניסוך המים מהלכתא גמרי לה, וההלכתא הוי לשצעה יומי דומיא דערבה, וכמו דא"י צמט' מו"ק דף ג' ב', דומיא דניסוך המים:

שם. אי ר' עקיבא תרי יומי. פי' דשציעי למד משעי מדכחיב וציוס השציעי, ו' מוסוף על ענין ראשון כדא"י בשצעות דף י', דו' של ושעיר מוסוף על ענין ראשון. ואיני יודע מה נחקשה צוה הגאון גברות ארי ז"ל:

דף ד' א'. האי לורבא מרבנן דמי לפרזיחא דתוחי קלא. כמשל הוא כמו הגרעין שחחה העפר אינו יכול לזמח, אם לא יעלימו בעלים את עיניהם ממנו ויניחוהו לרקבון, ורק שזריכים להסקות את העפר שמלמעלה, אבל לא לרחות את הגרעין איך שהוא מרקב, וצוה הרקבון עולה ולומח. כך ה"ח מוכרח לסבול ולהיות נענה וניגש עד שילמח וינלא לאור כבודו:

שם. כל ת"ח שאינו קשה כפרול כו'. להבין דף כ' אי לעולם יבא אדם רק כקנה ואל יבא קשה כארו. איצרה שם מיירי במקום שאינו ראוי להקפיד, אבל כאן מיירי במקום שחלה הקפידא, דצוה מיירי המאמר לורבא מרבנן אורייתא מרחחא ציב. ועדיין לא נגמר מאמר זה, שהרי ע"ז אמר רבינא בסמוך דצעי למילף צניחותא. וע"ז קאמר לריך שיבא קשה כפרול שלא למחול ולהעביר עין, אבל לא שיבא כועס, כדאמר רבינא מדכחיב והסר כעס מלכך:

שם ע"ב. אמר ליה ר' זירא לרבי אסי ומי אמר ר' יוחנן הכי כו'. קשה לי ליקשי דר' יהודה אדר' יהודה, שהרי ר' יהודה אמר דף ו' רביעא ראשונה בשציעי צמ"ח, ותניא רביעא רביעא ראשונה לישאל. והאיך אמר ר' יהודה דמחירין ציוס עוב האחרון. וכי חימח כאן לשאל כאן להזכיר, הא אמר ר"י במקום ששאל מזכיר. ודוחק לומר דגם צוה תרי תנאי אליצא דר"י. והנה להבין דף ו' איחא אר"ח הלכה כר' יוסי, אמומר מתני להא דר"ח צהאי לישנא בשלשה צמ"ח כו' אר"ח הלכה כר"ג. ולכאורה מה שייך הלשון צהאי לישנא, שהרי הוא להיפך מלישנא קמא, דר' יוסי ור"ג פליגי בשאלה, דלר"י שואלין צ"ז ולר"ג צו'. עוד תמוה הא דקאמר ר"ג טעם על הא דשואלין צו' כדי שיגיע אחרון שצוהאל לנהר פרת, ולא תלי צרביעה כלל. ואין לומר דס"ל כר"מ דרביעא ראשונה צו', והיה לריך להתחיל צו' לולא תקנת ע"כ. אכתי אמאי קאמר צסוגיין דצומן שאין ציבמ"ק קיים במקום ששאל מזכיר, והיינו מיד אחר החג, וזה דלא כמאן. והנה רש"י פי' במקום ששאל מזכיר, היינו דמאחרין את ההזכרה ע"י צד"ה והא. אבל התוס' וכל הפוסקים לא פי' הכי:

אלא נראה ברור דעיקר הצרייתא דתני להבין רפ"ג ראשונה לישאל, אינו אלא לר"מ דתקן בשלשה צמ"ח שואלין את הגשמים. אבל אינך תנאי לא ס"ל הכי, אלא מיד אחר החג שואלין. ור"ג ג"כ ס"ל הכי, אלא צומן הציח אי אפשר לישאל עד ז' כדי שיגיע אחרון כו'. וכן צוה דתניא שלישיית לתענית, הכל איזו אליצא דר"מ. אבל אין לא קי"ל הכי, אלא רביעא ראשונה לתענית, כפשטא דמתניתין רפ"ג סדר תענית האמור צרביעה ראשונה. וצגמ מיישב זה גם אליצא דר"מ. אבל פשטא דמשנתו הוא כר"ג, דשואלין מיד אחר החג, ורביעא

ראשונה לתענית. ולא חקשה מהא דתניא לבין דף ו', וכן כיכ ר' יוסי אומר אין היחידים מתענין עד שיגיע ר"ח כסלו, הרי דגם לר' יוסי שלישיית לתענית. לק"מ דודאי ר' יוסי ס"ל צוה כר"מ. אבל אין בדבר מוכרח שכן הוא, חדע דאי לא חימח הכי, אמאי לריך לפרש דלר"י אין מתענין עד ר"ח כסלו, פשיטא דלר' יהודה אין מתענין עד כ"ז צמ"ח, ולר' יוסי עד ר"ח כסלו. אלא ברור שאין הכל מודים לכלל זה, ור' יהודה ס"ל דשואלין מיד אחר החג כר' יוחנן, וככי ס"ל לר"ג, ותענית צרביעה ראשונה. ואין קי"ל צוה כר' יוסי דרביעא ראשונה צ"ז ושניה ככ"ג ושלישיית צמ"ח:

ועפ"י דצרינו מוצן שפיר פסקי הרמב"ם, שפסק צנדרים כר' יוסי, וצתענית כס"ח"מ דמתחילין להתענות צ"ז, ולכאורה הוא כר"מ. אבל לק"מ דודאי קי"ל צומני רביעא כר' יוסי, אבל לא צוה דס"ל שלישיית לתענית, אלא קי"ל ראשונה לתענית וכלשון המשנה רפ"ג, ורק לשאלה מתחילין בשצעה, ולא משום דקי"ל כר' יהודה צרביעה, אלא משום שהיה ראוי לשאל מיד אחר החג צמקום שמזכירין, ורק משום שיגיע אחרון שצוהאל לנהר פרת, לכן שואלין צו' צו. ומעתה לא פליגי כל כך הני תרי מימרי דרב חסדא, דמר קאמר דאר"ח הלכה כר' יוסי, ואמימר אמר דאמר ר"ח הלכה כר"ג. ותרווייהו אמת, דהלכה כר"י לענין זמני רביעה, והלכה כר"ג דשואלין צו', ואע"ג דאכתי לא הגיע רביעה ראשונה מכ"מ שואלין, דקי"ל רביעה ראשונה לסדר תענית:

דף ה' א'. כיון שהתחיל שוב אינו פוסק. פירש"י משום שאנו צקיאוס צקביעה דירחא. וקשה עובא, דא"כ צומן שלא היו צקיאוס צקביעה דירחי היו פוסקים, וא"כ היה לנו ג"כ לנהוג הכי. וחו הרי צומן רב עדיין לא ידעו צקביעה דירחי עד אצוי ורבא. אלא דעיקר הטעם, דגם אז סמכו על רוב הלול שאינו מעובר. והראיה מיו"ב"כ. והיינו דאמר רב מונה עשרים ואחד יום כדרך שמונה עשרה ימים מר"ש עד יו"ב"כ. פי' כשם שצוה לנו סומכים על הרוב, כן לענין הזכרה:

שם ע"ב. מה משא ואהרן לא צעלו מעשה ידיהם צחייהם. ופירש"י יהושע. ולכאורה הלא יהושע נהגל אחר מיתחם של משא ואהרן. ויותר נראה שכוונה על המשכן, והפ"י שצאמת היו אחרי מעשה מרגלים כמו מרבן ציבמ"ק, שלא הקריבו קרבנות לצור, ומכ"מ לא חרב לגמרי. וכן פי' רבינו גרשם:

שם. אף הוא צחיים. פי' שהיה מרגיש גם אחרי מותו את הכבוד שנעשה לו בצבורתו, וצוילוחו מארץ מזרים. וזהו משמעות לא מת. כמו לשון הגמ' צתמיד מה יעשה אדם ויחיה, א"ל ימיה את עצמו. ופי' שלא ירגיש צבעדר הרלון והכבוד כמו מת:

דף ו' א'. או אינו יורה אלא שמשיר את הפירות. הא ודאי דעיקר יורה לצרכה צא, דצוה מיירי קרא. אלא היה יכול להיות, דמכ"מ אין השגחה פרעית שלא יבא לאחיה פרט לקללה, היינו שאם נמלא חילן טס פירות הוא משירו, וצאשר שאינו מצוי צחותו זמן חילנות עם פירות רק אחרוג וכדומה, משוי"ב אע"ג שהוא מחיק את החילנות האלה, מכ"מ הרי הוא לצרכה לקיום ישוה הארץ:

שם. תיל מלקוש מה מלקוש לצרכה. פי' חשש זה להשיר את החילנות ודאי דאינו, דא"כ היה צו לקללה ממש, שהרי אז כל החילנות מלאים פירות. ומשוי"ב מדמיקן יורה למלקוש, דכשם דמלקוש אין צפרע זה לקללה, כ"ג יורה:

שזערכין (ערך אצ"י) שכתב בחוך הדברים, הגע
 בעלמך מי שיש לו אב ששמו אבא היאסר לו
 לקרות אבא ע"ש. ויש להעיר מהגמ' כאן
 ששמואל קרא לאצ"י ששמו אבא. ועיין בהגהות
 רעק"א יו"ד (סימן רמ ס"ז). וע"ע בשו"ת
 חורה לשמה (סימן רסד). וראיתי בקונ' חדות
 יעקב שצ"ס שיח יחזק למס' חגיגה בחי' למס'
 ברכות כאן, שכתב כן דמותר היה לו לקרותו
 אבא, כיון שכולל גם משמעות אצ"י ע"ש.

ושמעתי מח"א ליישב, דאין ראה מכאן דהרי
 שמואל היה צבית הקברות, ואם היה
 אומר כהלכה אבא מארי, היה מקיים בזה מצות
 כיבוד אב, ואיכא משום לועג לרש אם מקיים
 מצוה צפני המת. ולענ"ד ז"צ בזה, דלא מצינו
 ענין לועג לרש אלא שלא יקיים המצוה צפני
 המת, אבא שיעבור על מ"ע משום לועג לרש לא
 מצינו, וכאן כשקורא לאצ"י ששמו עובר על מצות
 כיבוד ומורא אב.

סליק למתיבתא דרקיעא. ענין מתיבתא
 דרקיעא נזכר עוד בנענית (כא ז), גיטין
 (סח א), סוטה (ז' ז), צ"מ (פה ז, פו א).

כל בי הנך שני דלא סליקת למתיבתא דרבי
 אפס בו'. פירש"י כל כי הנך שני, מספר
 השנים שלא נכנסת לשיבתו של רבי אפס. צענין
 כמה שנים היה שלא נכנס לשיבתו, עיין מה
 שכתבנו בעירובין (סה ז) ד"ה ריש לקיש.

דלעגל קא אתית. משמע מכאן ששמואל לא
 האריך ימים. ומלאחי להרשצ"ץ במגן
 אבות עמ"ס אבות (פ"ד מ"ט) שהצ"ח צ"ס
 מדרש, ארבעה מתו בני חמשים ושתים שנה,
 שמואל הרמתי, שלמה המלך, שמואל הקטן
 ושמואל בר אבא הוא חבירו של רב ע"ש. והנה
 מדרש זה לא ידעתי מקומו כעת. ועיין בספרי
 (סו"פ ברכה) וצ"ר (פ"ג, י) דקחשיב ששה זוגות
 ששנותיהם שוות, ואחד מהם שמואל ושלמה ע"ש.
 ושמואל בר אבא לא נזכר שם. ויש לזרף לזה עוד
 מ"ש במדרש שמואל (פ"י), שרבי יהודה בן

(ה' א) צד"ה דרעינא להו אבא כו' (ע' עד
 מהספר), צענין חפיקד המלאך דומה.

אול אבתריה לחצר מות. פירש"י לבית
 הקברות. בספר חלקת יואב בהגהותיו על
 הש"ס, הקשה הא שמואל כהן היה כמבואר
 במגילה (כז א) ואיך הלך לבית הקברות. ועיין
 במהרש"א לעיל צד"ה מעשה בחסיד, שכתב לכל
 הני עובדי לא הוו רק בחלוס ע"ש, ומהך דשמואל
 סיעתא לדבריו. וע"ע בספר בית אברהם [נאות
 בעל החיי אדם] (אות ז'), וז"ל לכל אדם יש כלי
 אמנעי והוא ממונע צין הנפש להגוף והוא משכן
 הנפש והוא נקרא גוף של אדם, אבא החומר נקרא
 צר אדם וכל העונשין ודיני הקבר והגיהנם כולם
 נאמרו על הגוף אמיתי הזה, והוא קבור בחצר
 מות והוא מקום מיוחד לקבורת הגופים, כמאמר
 רז"ל על שמואל שהלך לחצר מות לשאל מאצ"י
 היכן הניח זווי דיתמי, ולא אמר שהלך לבית
 הקברות ע"כ.

10/06/2018 10:06

ובב"י יו"ד (סימן קעט) כתב, דמעשה דשמואל
 אפשר שהיה בהקיץ ועל ידי השבעת שמות
 בא המת ומדבר עמו בהקיץ. וזוה לא מיחסר
 משום דורש אל המתים ע"ש. ולפי זה אפשר שלא
 היה צבית הקברות ממש אלא בסמוך לבית
 הקברות. אמנם דברי הצ"צ, שהרי צגמ' כאן
 מבואר שדיבר עם שאר המתים ואמר להו צעינא
 אבא וכו' וחזייה ללו דיתבי אצראי כו', ולפי דברי
 הצ"י לא היה צריך לכל זה, שהרי השציע רק
 לאצ"י שיבא וידבר עמו.

אמר להו בעינא אבא. פירש"י כך היה שם
 אצ"י. ראיתי להרחיד"א ז"ל צ"ס הגדולים
 (ערך אבא) שכתב, באיש אשר שמו אבא וכו"ע
 זה שמו אשר יקראוהו והוא ניכר לכל צ"ס זה,
 נראה דאסור לבנו לקרותו אבא וכו' ע"ש. [וע"ע
 בפתח עינים להלן (מו א) ובשירי ברכה יו"ד
 (סימן רמז אות יא), ובשדי חמד (מער' כ' כלל
 קד), ובהקדמה לספר העיטור ח"א ד"ה והנה].
 ולעומת זה ראיתי להגר"פ ז"ל בהפלאה

שנעים שנה ונהקלרו עמנו ה"ח שנה ועכפיו
ספניע ל"ח שנה אחר הרי אזי כנן שנעים שנה
פיכ תקפס מאורי אור :

מידושי גלגולים עמך מים .

נראה שרכר כהן החילה עמך ועמך המאמר
יחצאר הענין :

ואח"כ כהגבלג ר' יחוסע קוריחני ציעיו והוא
שכל חלב צמיד צידיעה ולא נהר
צו . ועון זה אזי עמךן אהו מאוד . והסיען לזה
כי כאשר אזי עמך החלב מן הצמר אזי יוצב שכי
שעוה לנקרו וכמעט אזי עמךן ועמךך עד כפליס
כעוהו מן הצמר עלמו ולכן הסיעון לזה הוא שחצור
כל מה שאוכל שלא יכנס צפי צמר עמךך כל ימי
חיי' אלא איכ' ימי' עמךך ע"י עומחה ומסיד ואמר
לי כי עמך קודם גלגול ר' יחוסע קוריחני . אזי
כהגבלגתי צאיס אחר שפמו ר' שאל ערישעו והז'
הפאחי סחי' עוהל ולא היה צקי ועל חיכוך אחר
ומה החח ידו וסי' עובג קרוב למיד . והנה עון
כזה של עובג סרצ עמךך גורס שפכיה דמיס של
ר' שאל ערישעו וצ' עווכה אלו גרמו עון חלב
צמיד של ר' יחוסע החזכר . נמלא כי הרצ עמךך
סי' עובג ורי' שאל אחריו עובג קרוב למיד ורי'
יחוסע אחריו מיד עמך כי עזירה גוררה עזירה .
והסיעון לזה כי צלגולו של עמה אזי כוסר וצורה
עלסיהו עוהל ולא עומט ואינו יכול לראוה אפילו
סאיך עוהלן ואפילו סאיך עומטן ולפעמים אפילו
הפרעוסיס אזי כוסר מלהורבו פעמים רבות :

ואח"כ ר' יחוסע החזכר כהגבלג צמור אחר הכקרה
אצרהס כיץ ומה זן י"ג שנה צכרה עפני צכרסאורי
ציעי ר' יחוסע החזכר אכל חלב צמיד . ואח"כ ציוס
סכה עני ריו לארי **דישרא** לפיק סגיד לי
יוחר צכרובה ואמר לי כי הנס אע"פ שאמרו צזוחר
(צדלסיה דף כ"ד) . כי קין היה עזומחה הנחם
והצל עמךך דלדס עכ"ז רע שפכיהס עורכזיס
עטוב רע אלא עמךן רוצח רע והצל רוצח עוב
עלד ארס ועמטו רע עלד הנחם :

אמנם חלק העוב אחר צקין להיוהו צכור סנה
סוח דצר גדול מאוד מאוד (עיין צקטר
גלגולים פרק כ"א) והנה קין נהקן אח"כ צהגבלג
בקין

סוח צה' . ג"כ יחורן יפה עס דצרי סרצ זלסיה
כי כיון שאוהיה עוריס על מה שנהקן והסכריס
על מה שלא נהקן איכ' אוח' ה' דהצל שנהקן צמס
עמה א"ל להצכירו פעס אחרת ולזה אחר לצה סהס
אוהיה הסכרורה עמה והצל ועל אוהיה עמה
סכצר נהקנו אחר וחרל אוהו כי עוב סוח א"ל
חיקון . והנה אוח' ע' דעסה סוח מ' דלדס לכן
כיון שהוח קוף עמו דלדס עמס עמחיל עמו דעסה
וא"ל לחזור לאחור אחר ד' וא' דלדס לכן ע"ן
דעסה לריך להלוך אחר ה"ח דעה הנחל אחריו
סעי"ן וכן ה' דעסה לריכה להלוך אחר צ"ל דהצל
ואע"פ שה' דהצל צמסה צלח אחר ע"ן דעה צמסה
עכ"ז צלציה סכריס צ"ל דהצל לח' דעה . וזה
הצין למה לא נקרה מה"ס כקדון כחזכר צדצרי סרצ
זלסיה והעמס כי מן העיס עסיחיהו ועי"ם ע"כ
הג"ה (עיין לתמן פרק י"צ צקוף הסרק צדיה
ומקרה עמו עמה . והצין) :

ענין ר' ארעור זן עזיה שאמר הרי
אזי כנן שנעים שנה

(צרכו דף י"ג) . ואמרו שהוח עשיי לעזרל כי
סוח עזרל צרזר דגלגולא . והנה עמל ע' סבצר
עליו לחיוס שנעים סנה וסכיהס דצר קלרו ענוהו
עטר סכיס וכסכהגבלג אח"כ אחר סיחיס דווחס עטר
סכיס אז סוח כסלס ענוהו וזה שאמר הרי אזי
כנן שנעים שנה סימי ענוהוהו צהס שנעים שנה
והנן זס :

נתין (סוח עפל עלה עמוריס) עיין צדרוס
הגדה סל פקס והמלא זה יוחר עפורס
צעקן זה יפה מאוד] :

ובכפר מאורי אור עמךך עמךך עמךך
צקייחם ז"ל מלחסי כחוצ צמס אחריו
זלסיה . צזח"ל ר' אלעזר זן עזריס ה"י גלגול עמחול
סכניס ואמר ר' אלעזר זן עזריס הרי אזי כנן שנעים
סנה . והענין סוח כי סוח ה"י גלגול עמחול סככר
עליו לחיוס שנעים סנה ועסיהס סחול קלרו ענוהו
י"ח סכיס ומה זן כ"צ סכיס (עיין צמס' העניה
דף ס') . וכסכהגבלג צרי אלעזר זן עזריס והענין
ל"ח סכיס כעלמו ה"ח סכיס ענהקלרו עמךך
צגלגול סרלסון חס קוד אער ר' אלעזר זן עזריס
סרי חני כנן שנעים סנה ענלוהו זמן כעלמו
ענוהו עמךך עמךך צגלגול סרלסון וסי' לו לחיוס

שהיה עושר שמור לצעליו לרעתו כמ"ש בפסחים (ק"ט א').

ובהגש"פ בית אברהם בית אהרן, כתב הנה שמואל היה מזרע קרח, וידוע דפגס קרח היה במנות ליצית, וכדאיתא במד"ר (פי"ח, ג), ועל כן נסמכה מחלוקתו של קרח לפרשת יצית. ואפשר דזה היתה השתדלות ראצ"ע באמירת פרשת יצית גם כלילה, לתקן פגס קרח. וז"ש הרי אני כצן שבעים שנה, רמוז בזה כי הוא גלגול שמואל שהוא מזרע קרח ועליה דידיה רמיא לתקן, ולא זכיתי שתאמר יצית מצרים והיינו פרשת יצית, עד שדרשה בן זומא, כי לזכות היתה נחשבת לו זאת ע"ש. ומה נפלא הדבר עפ"י מש"כ בגלגולי נשמות להרמ"ע ז"ל (סימן ק"ט), פרתו של רבי אלעזר בן עזריה שהיתה יוצאת ברצועה שבין קרניה (שבת נד ב), היא תיקון אשת קרח, שנחנה ענה לקרח בטלית של חכלת לערער (סנהדרין ק"א). ורצועה שבין קרניה רמוז לארבע כנפות הטלית שנקראים קרנות ע"ש. ובסדר הדורות (ע' ראצ"ע בסופו), כתב שהכוונה עפ"י ד' הירושלמי (שבת פ"ה ה"ד) שפרתו של ראצ"ע היינו אשתו, והיא היתה תיקון אשת קרח ע"ש. ולפי האמור שניהם ראצ"ע ואשתו באו לתקן פגס קרח ואשתו במנות ליצית.

ואפשר עוד מה שהיה ציוס שמינו לראצ"ע לנשיא, שסלקוהו לשומר הפתח וניתנה רשות לכל התלמידים ליכנס, היה לתיקון מה שאמר קרח במחלוקתו כי כל העדה כלם קדושים וגו', ועכשיו נתקן שעי"ז אחוספו כמה ספסלי צביהמ"ד. ואפשר שיוצן עוד מה שאמר ראצ"ע חיזיל ואמליך באנשי ציתי, וכבר תמה ציערות דבש ח"צ (דרוש יח), איך שבק ראצ"ע ענת כל חכמי ישראל אשר הסכימו למנות אותו לריש מתיבתא וילך אחר ענת אשתו. ולהאמור י"ל דראצ"ע ידע שהיא היתה בגלגולה הקודם אשת קרח שהמרידה את קרח ועדתו נגד מנהיג

שאלו קצרו משנותיו י"ח שנים ומת בן נ"צ שנים. וכשתגלגל צ"ר אלעזר בן עזריה והגיע לי"ח שנים, נשלמו הי"ח שנים שנתקצרו ממנו בגלגול הראשון. וזה סוד אמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כצן שבעים שנה, שבאותו זמן נשלמו שנותיו שחסרו ממנו בגלגול הראשון שהיה לו לחיות שבעים שנה ע"ש]. ומהר"י אלגאזי ז"ל בפירושו להגש"פ, הוסיף על דברי האריז"ל, דראצ"ע הלבינו שערותיו, כמו שמואל שאמרו (תענית ה' ב) זקנה קפצה עליו ופירש"י הלבינו שערו ע"ש. ובהגש"פ זכרת השיר להגה"ק מפלאצק ז"ל, הוסיף עפ"י דברי האריז"ל, שמדוייק מ"ש ראצ"ע ^{ע"י} כצן שבעים שנה, כצ"ן היינו עם אותיות בן שהוא נ"צ נתמלאו לו שבעים שנה. שני"ה נוטריקון נשמת שמואל הנביא ע"ש. ועיין במדבר קדמות (מער' ש' אות ו'), מש"כ ליישב דברי ראצ"ע היה כהן ושמואל לוי ע"ש.

והנה שמואל בא מזרע קרח כידוע. ונמש"כ צפענת רזא (פ' ויחי) בפסוק כלי חמס מכרתיהם, מכרתיהם בגימטריא זה קרח וזה שמואל, שמואל ילא משמעון וקרח מלוי ע"ש, ז"ע דברי שמואל היה לוי ומזרע קרח]. ואיתא בזוה"ק ח"ג (דף מט ע"א), כד חמא קרח רישיה בלא שערך וחמא לאהרן מתקשט בקשטי מלכין אחזלזל ^{בנייניה} וקנא לאהרן. וע"ע בסנהדרין (ק"א) ובמד"ר פ' קרח (פי"ח, ד) שכעס קרח על משה שגלח לו שערותיו ע"ש. ועפ"י זה י"ל בדרך אפשר שלתיקון פגס זה של קרח היה ר' אלעזר בן עזריה קרח בשערותיו. וכעין זה כתב בשער הגלגולים (הקדמה לב) על אלישע, וז"ל קרח בן יצחק גלחו מרע"ה, והיה קרח בשערותיו כגודע, ולכן גם אלישע היה קרח בשערותיו כמוהו, כי שורש נשמתו יש בה חלק ואחיה מן קרח ע"ש. יש להוסיף לרמוז, כי אלעזר בגימטריא קרח. ויחכן שעושרו של ראצ"ע שהיה עשיר, כמ"ש לעיל (כו ב) ולהלן (נו ב) ובקידושין (מט ב) ובקוף סוטה (מט ב), הוא לתיקון עשרו של קרח

פרשת וישב

פרק לז

(א) וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען¹. באותו החלק מארץ כנען שדר בו אביו, כענין "אשר גר שם אברהם ויצחק"² (לעיל לה, כז).

(ב) אלה תלדות יעקב. מארעותיו וילדי יום עליו אחר שישב שם³. כי מאז שיצא מבית אביו היו עניניו כמו קורות אבותינו בגלות ראשון⁴, ומאז שחזר אל ארץ מגורי אביו היו קורותיו כמו שקרה

אוצר החכמה

לאבותינו בבית שני וחרפנו⁵ וגלותו⁶ וגאלתו לקץ הימין⁷. היה רעה את אחיו בצאן. היה מנהיג ומורה אותם במלאכת מרעה הצאן⁸. והוא נער. ומפני נערותו חטא להביא דבת אחיו⁹, "כי לא נסה" (על פי שמואל-א יז, לט) ולא התבונן לאחרית דבר, אף על פי שהיה אז משכיל מאד¹⁰, ושהיה אחר כך מורה לזקני הדור, פאמרו "וזקניו יחפם"¹¹ (תהלים קה, כב), וזה פאמרם זכרונם לברכה: ולא בדרדקי עצה¹² (שבת פט, ב). ויבא יוסף את דבתם

פרשת וישב

פרק לז

א

1. וקשה, תרתי למה לי. 2. כפי שרבינו באר: 'זכרון חסדי הצדיקים בארץ מגוריהם מטיב לבניהם שם טוב ואהבת חסד בעיני יושבי הארץ'. כאן בא יעקב, איפוא, ליהנות מפעלו של אביו יצחק. 3. ולכן לא כתוב "אלה תולדות" לפני "וישב יעקב", כי הכוונה למאורעות אשר ארעו אחרי שובו לארץ כנען ושיבתו בה. (ועיין לעיל לנ, א כביאר שיטת רבינו בפירוש "תולדות"). 4. הם המאורעות והתלאות אשר באו מבחוץ – אומות העולם – על עם ישראל. נקודה זאת ('מאז שיצא מבית אביו') היא חידוש בית מדרשו של רבינו בענין 'מעשה אבות סימן לבנים'. 5. על ידי שנאת חנם אשר מקורו בפרשת יוסף ואחיו, הלא הם מאורעות ותלאות מבפנים. 6. במקביל לירידת יעקב ובניו מצרימה. 7. במקביל לעלית יוסף לגדולה, ושיבת יעקב בשלוח כשבע עשרה שנות חייו האחרונות. בענין

'מעשה אבות' ובית שני מפרש רבינו בעקבות הרמב"ן ריש פרשת ויחי, שם מסיים: ויהיה להם אבל כבוד כראותם כבודנו ואנחנו נראה בנקמת ה' יקימנו ונחיה לפניו, אכיר! 8. כי לא כתוב 'היה רועה את הצאן עם אחיו, משמע, איפוא, שהפעל 'רועה' מוסב על "אחיו", כלומר היה מנהיג ומדריך את אחיו בעניני הצאן (כמו שמואל-ב ז, ז; תהלים עח, עא; דברי הימים-א יז, ועוד). לרעת רבינו כבר עתה רואים את מעמד הבכורה שהיה ליוסף על אחיו, וכודאי היתה זאת על פי ציווי יעקב והנחייתו. 9. שלדעת רבינו להלן היתה ביקורת מקצועית על טיב עבודתם. 10. כמתבקש מתפקידו ומינויו מעל אחיו, וכודאי על פי שיטת חז"ל שלמד את כל תורת שם ועבר מאביו יעקב. 11. שם מדובר (פסוק יז) "לעבד נמכר יוסף", ומפרש ראב"ע: שזקני פרעה ישבו כתלמידים לפניו... ולמדם חכמה נעלמה מהם. 12. ישנם דברים שרק הנסיון בחיים – ולא השכל – יוכל להקנות אותם לאדם (עיין אבות

תיקונים מזורז חדש (פ ג)

כה

אשתמוּדע מאן דאיהו באילנא דחיי דאיהו עשר ספירות בלוי"ה *בי"ג אתון דשמא מפרש דאיהו אדם דאצילות דהבי סליק יו"ד ה"א וא"ו ה"א לחושבן אדם למאן דאיהו מסטרא דאדם דעץ הדעת טוב ורע דאית ביה אדם טוב ואדם בליעל . א"ל בוצינא קדישא בין אדם טוב דעץ הדעת לאדם דאילנא דחיי אית חילוף בהון כגון והבדילה הפרכת לכס וגו' דדא בבריאה ודא באצילות אשתמוּדע מאן דאיהו באילנא דחיי נשמתיה ודאי כד מנת תפלן על רישיה מתכוין לאעלא כל אלהים אחרים תחות שלפנותא דשכינתא עילאה דאיהו תפלן דרישא דבר נש ולאעלא כל אומין תחות יד ה' דאיהו שכינתא תתאה בגין דבגלותא איתמר (מסלי ל) תחת שלש רגוה ארץ תחת עבד כי יסלך ונבל כי ישבע לחם וישפחה כי תירש גברתה ובג"ד תפלן דרישא ויד לאעלא שפחה תחות גברתה עילא ורתא ובהזכרות דלגאו דכילין בהון דאיהו שקול לאורייתא צריך לאעלא עבד ההת רבו עילא והתא ודא איקרי ברא דקב"ה ושכינתיה הה"ד (שמו"ג) כה אמר ה' בני בכורי ישראל ואלין דעבדין דא איתמר בהון (דנכים יד) בנים אתם לה' אלהיכם ובג"ד אמר אל

למהוי בר נש בלא יצר הרע כגונא דרוד דקציץ ליה מיניה והרגיה בגרסתיה הה"ד (מסליס קט) ולבי הלל בקרבי . ולקבל מ"ט סן ממטרוין אינון מ"ט פנים מהור ומסטרא דמסאל מ"ט פנים שכא ומאן דוכי לחברא ה' למ"ט פנים דמהור דאיהו ה' חומשי הורה אתעביד מפ"ה למחאה ביה ליצוריה *דאות י' דאיהו עשר מהאן והיינו ה"י סן אלקים ובג"ד אתקרי כמה האלקים ובעל האי מטה איהו ו' דאיתכר ביה (שמו"ג לד) הגה אנכי כורת ברית נגד כל עמך דכרת עמיה י"ג סבולן דרתמי ולא יחזור ריקם בצלותיה דאלם בלא ה"י איהו ריקם ודא הוא דאמר יעקב (כחשיס ח) לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתי ואבאי בגין דאיתמר בלבן (ע"ז) ותחלף את משכרתי עשרת מונים וכאת י' אתעביד ליה נם דאלקים אזיק מיניה ה"י נשאר אל"ם ריק בלא אורייתא דבעל פה אבל מאן דצלי צלותא לאילנא דחיי לא יחזור ריקם בצלותיה לעולם ובגין דא אית אלקים מסטרא דעץ הדעת טוב ורע ואית אלקים חיים ומלך עולם מסטרא דאילנא דחיי ולא זכין ליה אלא מארי קבלה דידעין רזין דאוריית' . אמר ליה בוצינא קדישא להתוא סבא בכאי

באורי הנרא

כאב ריקס וזמר בגין דאיתמר בלן ומחלף כו' לכשינו ריקס ולכן לקח כגולס כמ"ט אס כס יזמר פקודים כו' . ו"ח זכאת י' אתעביד ליה נם . כפון ביניאם מזרים דעשר מכות היו עשרה נשים (ישכאל) כמ"ט עשרה נשים נעשו לאכותו וכן יתעקב ולכן לקח כגולס ומקיים ביעקב כמו כמלים וזאתי כן יצאו נרכוס כו' וכן יתעקב כתיב ושאמר לאחינו כו' : דאלקים אזיק כו' : הוא סי' על מ"ט למעלה דאלם כלא כו' : בלא אורייתא דבע"ט . שכוה מס' דמסע וזאן נק' סה וכלא אורייתא נק' אלם משא"כ עמורה שכתבה . וז"ט אבל מאן כו' . דס חין חובין מעבינן אח הפסלה דס לא יעורך רע משא"כ בתפלה דע"ס עו"ר אצ"ר שמד עמם הפסלה שליח כמ"ט לעיל דף ע"ב דתפלה כוה כמו ביניאם מזרים כמ"ט כד נקפו אמרינו כו' הכי אית לגותא כו' בגין דלורייתא איכו שטר חירו כו' וזאן איתא כו' דמסמן אורייתא דאיכו עדיא כו' וסכי כד לגותא ולין חינון לגותא כו' משא"כ גולוטא דע"ס דרשבין דרשבין כתיבי כמ"ט סס ע"ס וז"ט חני הפסלה כנ"ל מליאה הלכתי מזד עמם מלא י"ט וריקם סיבתי כו' אל סקראנס לי נעמי קראן לי מר' כמ"ט כר"מ דמרס כוה בע"ה דבורס שנע"ס וימרו אח חייבס נענוסה קס כמ"ט לעיל דף ע"ב ע"ב הקדנזה לי נעמי וימסקו חמיס קראן לי מר' כנ"ל : ובג"ד אית אלקים כו' . עסס דאלקים כנ"ל עו"ר ולכן נק' כ"א כסס אלהים חלסיס אהרים : ואית אלקים חיים . עזה חינו רב נקב"ס ואינו מוגלף כסום דבר וכוהו סמיד מלא י"ט סן מוחין דה"ל סנק' חיים כידוע חיי מלך וכוהו אלקים חיים : במאי אשתמוּדע . כ"ל ה"אך ניכר כעמיו : ע"ס בליטה . כ"ל ע"ס י' אטון דשזא עמזס כמ"ט סהוא ע"ס כידוע . בליטה . כ"ל ל"ב כתיבות ושזא אמרינו : וזאן כנ"ל . כ"ל ע"ס ע"ס : מ"ס . *בי"ג . ל"ל עו"ר ארוון כו' : דאית ביה אדם טוב . כנ"ל . ואדם רע . אחריוס דלקיק ג' דס וז' דלקיק וכן ס' דמיס עמזיס וז' דמיס עמזיס כנ"ל ס"ג וז"ס : דדא בבריאה . ועיל אלזר כמ"ט ועינו עמ"ס ביניס ורותו כתיבס כידוע וכתיבס גוף ונשמה אלזנות נק' אלזנא דחיי וזכו בלשמיס אומד כתיבס קדל אלזנא דחיי : אשתמוּדע כו' . ר"ל ככונותיה יוכל להכיר : כל אלהים אחרים . שריס של שמיס אומוס : תחות יד ה' . כתלנין של יד : דאיהו שכינתא כו' . כמ"ט כמיון י"ח דלנילא מי"ד אטון כו' : ונבל כי ישבע רחם . רמז לנבל ככרמלי כגווח אח לזנו כו' וכן ג' דרגין סנ"ל זאן ועבר ופסחה דיכנס לחס מס' דאין כמ"ט ודי חלכ עוזה ללחמך וזמרו לשה כתיב עמדות שמשכרות אח בעלין : לאעלא ששזיה תחות כו' . ר"ל שכינה עילאה וסתאה וכן שפחה ל' קונקין כישון מד' אכות מיוקין וסתאה כוה לויזא דערב רב כידוע וז"ט לעיל ולשזא כל אטון כו' : דכילין בהון י"ג סבולין כתיבס שמשכימות וכוהאכות כן כתיבס וכן חכמה וק' זכריס ככסס י' ו' כנלנין כתיבס ס"ס כמ"ט נקסס סמוכב גבר וכן סאוכרות כתיבס : שקול לאורייתא . כמ"ט לעמן כתיבס תותס כ' כשין וזמרו סוקסס כל סאוכרות לפסלין : לאעלא עבד כו' . ל' כתיבס של סכ"ה מד' אכות כמ"ט כר"מ ס' משמיס סבן עגד ד' אופיות כשכס זס לעומת זס פתח י' ו' : הה"ד בה אמר כו' . ר"ל ישכאל אהר כן אשזר סהוא כתיבס פלר על רשעו תלנין וכשניקן ש"י וס"ר נק' ישכאל כמ"ט כר"מ ס' כ"א ע"ס : בגימס אהס כו' . ר"ל ל"ס קדיסי אלקיכס שכינס כידוע :

כב ריקס וזמר בגין דאיתמר בלן ומחלף כו' לכשינו ריקס ולכן לקח כגולס כמ"ט אס כס יזמר פקודים כו' . ו"ח זכאת י' אתעביד ליה נם . כפון ביניאם מזרים דעשר מכות היו עשרה נשים (ישכאל) כמ"ט עשרה נשים נעשו לאכותו וכן יתעקב ולכן לקח כגולס ומקיים ביעקב כמו כמלים וזאתי כן יצאו נרכוס כו' וכן יתעקב כתיב ושאמר לאחינו כו' : דאלקים אזיק כו' : הוא סי' על מ"ט למעלה דאלם כלא כו' : בלא אורייתא דבע"ט . שכוה מס' דמסע וזאן נק' סה וכלא אורייתא נק' אלם משא"כ עמורה שכתבה . וז"ט אבל מאן כו' . דס חין חובין מעבינן אח הפסלה דס לא יעורך רע משא"כ בתפלה דע"ס עו"ר אצ"ר שמד עמם הפסלה שליח כמ"ט לעיל דף ע"ב דתפלה כוה כמו ביניאם מזרים כמ"ט כד נקפו אמרינו כו' הכי אית לגותא כו' בגין דלורייתא איכו שטר חירו כו' וזאן איתא כו' דמסמן אורייתא דאיכו עדיא כו' וסכי כד לגותא ולין חינון לגותא כו' משא"כ גולוטא דע"ס דרשבין דרשבין כתיבי כמ"ט סס ע"ס וז"ט חני הפסלה כנ"ל מליאה הלכתי מזד עמם מלא י"ט וריקם סיבתי כו' אל סקראנס לי נעמי קראן לי מר' כמ"ט כר"מ דמרס כוה בע"ה דבורס שנע"ס וימרו אח חייבס נענוסה קס כמ"ט לעיל דף ע"ב ע"ב הקדנזה לי נעמי וימסקו חמיס קראן לי מר' כנ"ל : ובג"ד אית אלקים כו' . עסס דאלקים כנ"ל עו"ר ולכן נק' כ"א כסס אלהים חלסיס אהרים : ואית אלקים חיים . עזה חינו רב נקב"ס ואינו מוגלף כסום דבר וכוהו סמיד מלא י"ט סן מוחין דה"ל סנק' חיים כידוע חיי מלך וכוהו אלקים חיים : במאי אשתמוּדע . כ"ל ה"אך ניכר כעמיו : ע"ס בליטה . כ"ל ע"ס י' אטון דשזא עמזס כמ"ט סהוא ע"ס כידוע . בליטה . כ"ל ל"ב כתיבות ושזא אמרינו : וזאן כנ"ל . כ"ל ע"ס ע"ס : מ"ס . *בי"ג . ל"ל עו"ר ארוון כו' : דאית ביה אדם טוב . כנ"ל . ואדם רע . אחריוס דלקיק ג' דס וז' דלקיק וכן ס' דמיס עמזיס וז' דמיס עמזיס כנ"ל ס"ג וז"ס : דדא בבריאה . ועיל אלזר כמ"ט ועינו עמ"ס ביניס ורותו כתיבס כידוע וכתיבס גוף ונשמה אלזנות נק' אלזנא דחיי וזכו בלשמיס אומד כתיבס קדל אלזנא דחיי : אשתמוּדע כו' . ר"ל ככונותיה יוכל להכיר : כל אלהים אחרים . שריס של שמיס אומוס : תחות יד ה' . כתלנין של יד : דאיהו שכינתא כו' . כמ"ט כמיון י"ח דלנילא מי"ד אטון כו' : ונבל כי ישבע רחם . רמז לנבל ככרמלי כגווח אח לזנו כו' וכן ג' דרגין סנ"ל זאן ועבר ופסחה דיכנס לחס מס' דאין כמ"ט ודי חלכ עוזה ללחמך וזמרו לשה כתיב עמדות שמשכרות אח בעלין : לאעלא ששזיה תחות כו' . ר"ל שכינה עילאה וסתאה וכן שפחה ל' קונקין כישון מד' אכות מיוקין וסתאה כוה לויזא דערב רב כידוע וז"ט לעיל ולשזא כל אטון כו' : דכילין בהון י"ג סבולין כתיבס שמשכימות וכוהאכות כן כתיבס וכן חכמה וק' זכריס ככסס י' ו' כנלנין כתיבס ס"ס כמ"ט נקסס סמוכב גבר וכן סאוכרות כתיבס : שקול לאורייתא . כמ"ט לעמן כתיבס תותס כ' כשין וזמרו סוקסס כל סאוכרות לפסלין : לאעלא עבד כו' . ל' כתיבס של סכ"ה מד' אכות כמ"ט כר"מ ס' משמיס סבן עגד ד' אופיות כשכס זס לעומת זס פתח י' ו' : הה"ד בה אמר כו' . ר"ל ישכאל אהר כן אשזר סהוא כתיבס פלר על רשעו תלנין וכשניקן ש"י וס"ר נק' ישכאל כמ"ט כר"מ ס' כ"א ע"ס : בגימס אהס כו' . ר"ל ל"ס קדיסי אלקיכס שכינס כידוע :

נ א את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל-עמיו: ויפל יוסף על-
 ב פני אביו ויבך עליו וישק-לו: ויצו יוסף את-עבדיו את-הרפאים לחנט
 ג את-אביו ויחנטו הרפאים את-ישראל: וימלאו-לו ארבעים יום פי כן
 ית אסותא, למחנט ית אבוהי. ויחנטו אסותא ית ישראל: ג. ושלמו ליה ארבעין יומין. ארי. כן

ית בנוהי. ויגוש רגלוהי
 לערסא. ואתנגיד
 ואתכניש לעמיה: א. ונפל
 יוסף על אפי אבוהי.
 ובכא עלוהי ונשיק ליה:
 ב. ופקיד יוסף ית עבדוהי

רס"ג נ (ג) וימלאו, עד אשר מלאו לו.

רשב"ם (לג) ויאסף רגליו. הכניסן במיטתו. כי עד עתה היה יושב כדכת' וישב על המיטה (לעיל מח ב). ויוצא יוסף אותם מעם ברכיו (שכ יב). ולהגיד בא הכתוב חיבתו של יעקב שנתן הק' בו כח עד עת גויעה.

נ (ב) לחנטו. פתרונו לפי עניינו. ומנחם³⁸ פרשו מגזרת חנטה פגיה (שה"ש ב יג).

38 מחברת מנחם חנט

רמב"ן (לג) ויגוע ויאסף, ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רבותינו יעקב לא מת, לשון רש"י. ילדעת רבותינו הרי יעקב הזכיר מיתה בעצמו, הנה אנכי מת והיה אלהים עמכם (לעיל מח כא). ואולי לא ידע הוא בנפשו, או שלא רצה לתת כבוד לשמו, וכן ויראו אחי יוסף כי מת אביהם (להלן נ טו), כי להם מת הוא, או שלא ידעו הם כזה כלל. וענין המדרש הזה כי נפשות הצדיקים צורות בצרוח החיים⁵⁵, וזו⁵⁶, תחופף עליו כל היום⁵⁷, לובשת לברשת השני⁵⁸ שלא יפשטנה ערומה, כיעקב⁵⁹, או תחלבש לעתים מזומנות⁶⁰. ריבון הענין הזה כמסכת שכת⁶¹ וכמסכת כתובות⁶².

ונשלם ספר בראשית. בספור דברי האבות. להגיד ראשונות⁶³ וחדשות. בטרם תצמחנה⁶⁴ כלבכות. וליוצר כל ראשית. רוכב ערבות⁶⁵. תהלות רבות. והודאות לרכבות. ולו נתכנו עלילות⁶⁶ וסבות. מגלה עמוקות⁶⁷. ודעות נשגבות. ומוציא לאור המחשבות. המוליך אותי בדרך צדקה. בתוך נתיבות⁶⁸. הגומל לחייבים טובות⁶⁹.

55 על פי שמואל"א כח. כט. כלומר, נשמות כל שאר הצדיקים צורות בצרוח החיים ואין מתלבשות בשום מלבוש של אויר אשר מתלבשות הצורות הקדושות, והחופף עליו כל היום במלבוש המלאכים (מאור ושמש). 56 בציוני (כח, א) נמצא ביתר ביאור. וז"ל: כל הנפשות נשארות ערומות ואין לובשין לבוש השני כל עת שירצו ואפילו נפשות הצדיקים. אלא כשעה שהקב"ה רוצה לעשות שליחות הצדיקים כגון גבות היוצאלי וכיוצא בו. ואחרי שעשו שליחותם מתפשטות ונשארות ערומות. אבל של יעקב אבינו אינה נשארת ערומה אפילו שעה אחת אלא הלבוש חופף על נשמתו חמיד. רוצה לומר שנשמתו צורה בצרוח החיים, והלבוש אצלה חמיד מזומן ומחופף. על כן אמרו חז"ל יעקב אבינו לא מת. 57 ע"פ דברים לג, יב. 58 יש מפרשים דברי הרמב"ן שכוונתו לבגדי פאר וקוראים: שני. ראה ויקאנוטי. ציוני, דרשות אבן שועיב ופי"ר"מ אבוסאלה. ויש קוראים: לבושה השני, ומפרשים על לבוש אוירי שהוא שני ביחס לגוף. ראה רבינו בחיי וביאור הלבוש. 59 יש להמשיך ולהסמך חיבת: כיעקב ליוזו, תחופף שבשורה הקדמת ושיעור המאמר הוא: וזו כיעקב (כלומר ואילו נשמתן של מקצת חסידים שהיא כיעקב) תחופף עליו כל היום לובשת לבושה השני שלא יפשטנה ערומה, או תחלבש לעתים מזומנות. 60 כמו שרצה הוא היה מתלבש מיד. וזהו שאמר יעקב אבינו לא מת, מה שאין כן בשאר הצדיקים שאינן מתלבשין אלא בשליחות שהקב"ה משלחם (באור הלבוש). 61 קנב, ב. בענין הנהו קפולאי — חופרים. שהיו חופרים בארץ וגער בהם רבי אחאי בר אישיה, שהיה נקבר שם כבר הרבה דורות ועוד היה בחיים. 62 קנ ב בענין רבינו הקדוש שהיה בא כל ערב שבת לביחו. 63 ע"פ ישעיה מח ג. 64 ע"פ שם מב ט. 65 תהלים סה ב. 66 ש"א ב ג. 67 איוב יב כב. 68 ע"פ משלי ה כ. 69 ברכות נד א.

(לג) ויאסף רגליו. הכניס רגליו. ויגוע ויאסף, ומיתה לא נאמרה בו. רש"י ואמרו רבותינו¹⁸: יעקב אבינו לא מת.

נ (ב) לחנט את אביו, ענין מרקחת בשמים הוא. (ג) וימלאו לו, השלימו לו ימי חניטתו עד שמלאו לו מ' יום. ויבכו אתו מצרים שבעים יום, ארבעים לחניטה, ושלושים לבכיה, לפי שכאה להם ברכה לרגלו שכלה הרעב, והיו מי גילוס מתברכין¹⁹. 18 תענית ה, ב. 19 ראה רש"י לעיל מז, י.

(לג) ויאסף רגליו אל המטה, כי בתחילה ישב על המטה, ורגליו ראב"ע תלויות כמנהג ארץ אדום היום⁷², ולא כן מטות הישמעאלים. נ (ב) ויחנטו, כדמות אבק⁷³. ויתכן רק על דרך רחוקה מעט להיות כמוה התאנה חנטה פגיה (שה"ש ב יג)⁷⁴.

72 ארצות הנוצרים. שהמטה גבוהה ואפשר לשבת עליה ולהוריד את הרגלים. 73 פורו מעין אבק על הגופה לחזקה ולאחרה שלא תחלקל ושלל תתפרק. חנט הפך מן נתח. 74 שם הוא מפרש: המתיקה. יש אומר כי עשתה כדמות אבק.

קברנו כי הוא³⁴ ועשו קברו אותו³⁵, לפי שלא רצה לשתף עצמו עם רד"ק עשו שהיה רשע.

(לג) ויאסף רגליו, כי בעודנו מדבר עמם היה מתחזק ויושב על המטה ורגליו חוץ למטה וכאשר כלה לדבר אסף רגליו אל המטה ושכב על המטה. ויגוע, במיתת הצדיקים מיתה קלה בלא צער³⁶, ויש דרש³⁷ לפי שלא אמר וימת אמרו יעקב אבינו לא מת. והנה כמשה נאמר "וימת" (דברים לד ה) ואמרו בדרש רבותי³⁸ לא מת. ואמת הוא כי הצדיקים אינם מתים. ויאסף אל-עמיו, פרשנוהו³⁹.

נ (א) ויפל יוסף, וכן אחיו, אלא שהוא החל לפי גדולתו וכבודו.

(ב) לחנט, הוא שחונטים את המת בסמים ידועים כדי שלא יסריח⁴⁰.

34 כלומר, אף שהוא. 35 לעיל לה כט. 36 וכן בספר השרשים (נוע), והשוה לעיל בה ח. 37 תענית ה ב: יעקב אבינו לא מת, וראה רש"י כאן רדיוקם מרלא נאמר וימת. 38 סוטה יג ב. 39 לעיל בה ח. 40 וכן בספר השרשים (חנט).

נ (ב) לחנט את אביו, י"מ⁷⁴ אותו שמן נעשה מדבר שלא חזקוני הביא שלישי, והוא לשון: התאנה חנטה פגיה (שה"ש ב יג), וכן שנו רבותינו⁷⁵: אנפקינון שמן זית שלא הביא שלישי. 74 כ"ה בכבוד שור וראה רשב"ם. 75 מגילה יג א.

בזולת¹² מה שאמר למעלה. איש אשר כבדתו כרך אותם, לכל ספורנו אחד מהם נתן ברכה צריכה לו ביהוד¹³, כגון ליהודה בענין המלכות, וליששכר בענין התורה, וללוי בענין העבודה.

(ל) אשר קנה אברהם, מפני שישבו בארץ אחרת ימים ושנים, הודיעם את קנין אברהם לאחוזת קבר מאת עפרון ומאת בני חת, וכשכבר קברו שם הוא ושני דורות קודמים, כאופן שלא יוכל אדם לערער.

נ (ב) ויחנטו הרופאים את ישראל. 12 נוסף על. 13 ולא כפרש"י.

יַעֲלֶה בְרוּשׁ תַּחַת (וְתַחַת קְרִי) הַסְּרֹפֶד יַעֲלֶה
הַדָּם וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא
יִכָּרֵת: ם נו אֶפֶה אָמַר יְהוָה שְׁמְרוּ מִשְׁפָּט
וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי-קְרוּבָה יִשְׁוּעָתִי לָבוֹא וְצַדִּיקְתִּי
לְהַגְלוֹת: כ אֲשֶׁר־י אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה-זֹאת וּבֶן-אָדָם
יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מִחֲלָלוֹ וְשֹׁמֵר יְרוֹ
מַעֲשׂוֹת כָּל-רָע: ם ג וְאֶל-יֹאמֵר בֶּן-הַנֶּזֶר
הַנְּלוּהוּ אֶל-יְהוָה לֵאמֹר הַבְּדֵל יַבְדִּילְנִי יְהוָה
מֵעַל עַמּוֹ וְאֶל-יֹאמֵר הַסְּרִים הֵן אֲנִי עַץ
יִבֶשׁ: ם ד כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה לְסַרְיִים אֲשֶׁר

רשיעיא וחלף תיביא יתקימון חללי
חסאָה ויהי קדם יי לשום לאַת עלם
דלא יפסוק: א כדנן אמר יי טרו דינא
עבדו צדקתא ארי קריב פורקני למימי
וזכותי לאַתגלאָה: ב טובי אַנש דיַעבד
דא ובר אַנשא דיתקף בה יטר שבתא
מאולונה ויטר יהוי מלמעבד כל
דביש: ג ולא ימר בר עממין דמתוסף
על עמא דיי למימר אפרשא יפרשגני יי
מעל עמה ולא ימר סריסא הא אנא
חשיב כאַע יביש: ד ארי כדנן אמר יי
לסריסא דיתרון ית יומי שביא דיילי
ומתרגן בדצבנא ומתקפין בקימי:
ה ואתן להון בבית מקדשי ובארע בית
שכנתי אתר ושום דטב מבנין ומבנן

יִשְׁמְרוּ אֶת-שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֵרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וּמַחְזִיקִים בְּבְרִיתִי: ה וְנָתַתִּי
לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוּמֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן-לָו

מסורה כבוד קלון בית. קום וירדת בית היוצר. בבליה יבאו ושמה יהיו. כי כאשר ירד הגשם: (א) כה אמר ה'. ד' בטעמא בסיפרא וסי' תנם נמכרת' ולא בכסף תגאלו. הנותן בים רחך ובמים. שמו
משפט ועשו צדקה. השמים כסאי והארץ הדום רגלי: (ג) הן אני. ה' בקריא' וסי' הן אני ערל שפתים ואיך. הן אני נשארתי לבד, הן אני עץ יבש, הן אני כפוך לאל:

רשיי
קוליס הם כלומר הרשעים יאכדו והנדיקים יטלו
ממשלתם: (ב) יעשה זאת. שומר שבת וגו':
(ג) הבדל יבדילני ה' מעל עמו. למה חתגייר הלא
הקצ"ה יבדילני מעל עמו כשישלם שכרם: ואל יאמר
הסריים. למה איטיב דרכי ומעללי הן אני כעץ יבש מאין זכרון: (ד) ומחזיקים. אומזים:

מצודת דוד
העכו"ם ימשלו ישראל: ותחת הפרפד. כפל הדבר במ"ש:
והיה. הדבר הזה יהיה לה' לשם גבורה: לאות עולם. והיה
לאות ולסימן שכן יהיה עד עולם ולא יכרת הדבר הזה:
(א) שמרו משפט. שמרו משפטי התורה ועשו צדקה זה עם
זה: כי קרובה. עי"ז תהיה תשועתי קרובה לבוא וצדקתי לכם תהיה קרובה להיות נגלה לעין כל: (ב) יעשה זאת. את האמור
למטה שישמור את השבת מלחללו כי הוא יסוד מוסד על אמונת חידוש העולם וא"כ בזה בודאי ישמור ירו מעשות כל רע
הואיל ומאמין שיש בורא: (ג) הנלוה. המתחבר עצמו אל ה' להאמין בו: הבדל יבדילני. אהיה נבדל מישראל בעת יקבלו
הטובה ולא אקבל עמהם ואם כן למה אצדק: הן אני עץ יבש. כמו עץ יבש שאין מגדל פרי כן אני מבלי זרע ולא ישאר שמי
לזכרון ועל מה אישר דרכי: (ד) באשר חפצתי. בהדבר אשר חפצתי אני: ומחזיקים. אוחזים בתורתי אשר כרתי עליה ברית
עם ישראל: (ה) בביתי ובחומותי. בבית המקדש מבפנים לחומת הר הבית אשר שמה ישבו כסאות למשפט מושב הסנהדרין
והוקנים שם אתן לו מקום וזכרון שם ר"ל שם יהיה מקומו ושם יזכר לטובה והוא דבר הטוב יותר מזכרון הבא מבנים ובנות:
שם עולם אתן לו. ר"ל עד עולם יזכר לטובה אשר לא יכרת זכרון שמו:

רד"ק
ברוש והדס כמו שאמר למעלה בפרשה העניים והאביונים אתן במדבר ארו שטה והדס וגו': והיה לה' לשם. שזה הפלא יהיה
עומד כמו שפי' למעלה ויונתן תרגם דרך משל חלף רשיעיא יתקימון צדיקיא וגו': (א) כה אמר ה'. אמר לבני הגלות שמרו

שארז"ל אבידת אביו ואבידת רבו אבידת רבו קודמת כו' ויכול להיות שמדבר באבידת ענמו כד"ל הצדיק אבד וגומר וכתיב אבד חסיד מן הארץ אעפ"י שבאמת אין זה אבידת ממש כמו שיתבאר בע"ה במאמר הקצ"ב ע"ש וביאר כאן שיותר יש לו להתאונן על אבידת רבו יותר מאבידת אביו וקדימה זו שהזכיר במאמר היא קדימה במעלה והעעם מבואר שרבו זן וכלכל אותו בעה"ז ובעה"ב צחורה ובמעשים טובים שלמדו ואביו לא זנו כ"ל בעה"ז או לפי שאביו אינו מגין כ"ל עליו ורבו מגין על כל העולם לפיכך אבידת רבו יש לה קדימה במעלה להצבוק ולהאונן עליו לפי שהגין על כל העולם ובהעדו אין מי שיגין עליהם ועל זה ארז"ל בצ"ק אמר רבי שמואל בר גחמני אין הפורענות בא לעולם אלא בשביל הרשעים שנאמר כי תחל אש ומנחה

קונים חימתי אש יולאה **תקמב** הפורענו' בא בזמן שקונים מצויין לה . מן הרשעים ואינה מהחלה אלא מן ומחיל מצדיקים הצדיקים שנאמר וגאכל

גדים ואכל גדים לא נאמר אלא וגאכל גדים שכבר נאכל ע"כ . ויש להצבוק במאמר זה למה תחל כוחת מלפניו ית' שיחיל בצדיקים דוקא כי היה די צורה זו אם יהיו בכלל ולמה יחיל בהם ואם כדי שלא ידלו ברעהם כח"ש ואל אראה ברעתי מ"מ לא היה להזכיר לשון ההחלה . ועוד מן הצדיקים בצדיקים הוה ליה למימר . ועוד מה ראה להמשיל הצדיק בגדים זה . על כן לבי אומר וגומר שנאמר זה מסכים למה שאמרנו שלמעשים הקצ"ה לוקח הצדיקים מן העולם כדי שלא יגין על הדור כהיה של' סר גלם מעליהם וגמלא שמיחת הצדיקים זה ההחלה הפורענות לרשעים שמחילה הוא מסיר גלם דהיינו הדבר המגין ובהסיר המגין אז המכות מממשות ובלאות זה"ש הפורענות בא כ"ל בעבור הרשעים ואינה מחלת הפורענות ברשעים אלא מן הצדיקים ר"ל מהעדד הצדיקים בא הפורענות לרשעים וזו היא ההחלה של הפורענות לרשעים מה שמסיר גלם מעליהם והדבר שהיו אוכלים מזכותו לפיכך המשיל לגדים כי כולם אוכלים וגיזונים מזכותו כמו מגדים ממש לא ולמד ממלך ב"ו הגלחה בצ"ז עיר אז הוא מקלקל תחילה המעיינות של עיר והצבאות כמו שפירשו רז"ל במכות של מצרים ע"כ ואחר כך הוא נלחם בהם, כך הוא הענין באמרנו וגאכל גדים שכבר נאכל הגדים שאינו נלחם ברשעים עד שמקלקל תחילה הגדים שלהם שהיו אוכלים ממנו זהו שאמר כי אם לשארו והוא לשון מזון כאמור . ואמר שהותרה לכהנים לעמא את

ענמם לחכמים לפי שאין **תקמג** היום בטלה בהם שום נד עומאה כמו שאמרו רז"ל בשעת פטירהו

של רבי אמרו היום הזה בטלה כהונה כו' והעעם מבואר לפי שרוב בני תמותה מיתהם על ידי מלאך המות . וזהו עעב הטומאה הצאה מפאת המלאך המות . אמנם הצדיקים הקדושים שמיחהם על ידי

25/06/2018 11:11

נשיקה על פי ה' אם כן אין כאן שום נד עומאה לפיכך הותרה לכל אדם ולכהנים להתעסק בהם . וזהו שאמרו רז"ל שהצדיקים קרויין חיים . אף במיתתן והרשע קרויין מתים בחייהם וזה רמז נפלא שאף במוחם לא נפרדו מעיקר החיות הצל להם מזד הצדיקו במקור מים חיים שהקצ"ה גמשל בו וזה"ש ואחס הצדיקים צה' אלהיכם חיים כלכם היום . וא"כ אין שם מיתה כלל וז"ש אמר ר' יוחנן יעקב לא מת

תקמב יעקב אמרו ליה וכי בחנס חנעו חנטייא אבינו . וספדו ספדייא כו' . נראה לפרש לא מת כו' מאמר זה כי הויכות שהיה לו לר' יוחנן עב חלמידיו הוא קשי ההבל

כי אין החירון מענין הקושיא שהם שאלוהו וכי בחנס חנעו כו' והוא הסיב להם מקרא אני דורש כו' . והגוון לומר בזה כי מהידוע שאין רשות לשום הנא או אמורא לומר בדרך נבואה שכך וכך אירע בימים קדמונים כי מי הגיד לו שכך היה אם לא שיצא ראייה מאיזו ספוק או שיהיה הדבר אלנו מסור בקבלה איש מפי איש עד האחרון ר"ל הראשון שהיה שם בשעת מעשה וראה הדבר בעיניו ומסרה לחלמידיו וחלמידיו לחלמידיהם דור אחר דור . ובגדון זה שאלו את ר' יוחנן מנא לך דבר זה שיעקב לא מת ואין לומר שכך קבלה מרבותין והיה הדבר בקבלה איש מפי איש זה אינו יכול להיות כלל שהרי בני יעקב קברוהו וספדוהו וחטוהו א"כ בוודאי היו סבורים שיעקב מת ממש שאם היו יודעין האמת שלא מת אם כן בחנס חנעו חנטייא וספדו ספדייא ומאחר שהם לא היו יודעין אם מת בוודאי לא מסרו הדבר בקבלה לבניהם ולחלמידיהם וא"כ אמה מגיין לך עד שאמר מקרא אני דורש שנאמר ושצ זרעו וגומר מה זרעו בחיים עיין במסכת עניית .

והנראה לנו בזה לומר יעקב לא מת לפי שהבן ירך אביו הוא וכל זמן שהבן או אחד מיוצאי חלציו קיים הרי כאלו הוא חי בענמו כמו שפירש"י בפרשת וירא שכל המעמיד בן צדיק כאלו לא מת כו' . ומעטם זה ארז"ל ל' חסובים כמתים כו' וחד מהם מי שאין לו בנים כו' . באמת שכן הוא שמי שהוא בלא בנים הרי הוא עבר וצטל מן העולם לגמרי אך לפעמים אדם נעדר בלא בנים ומכל מקום הוא נקרא חי במוחו וזה מי שמעמיד חלמידיים שנקראו בנים וכן מי שמשאיר אחריו תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים זה"ש כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבחתי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בצריתי ונחתי להם צדיתי ובחומותי יד ושם טוב מצנים ומצנות שם עולם אמן לו אשר לא יכרת . הנה בלאומרו אשר ישמרו את שבחתי רמז שמציה זו היא במקום הבנים כי עונת החכמים היא בשבת כנודע ויאמר שצמקים הבנים הבאים מן העונה היא יש להם שני מיני בנים במקומם והם החלמידיים והמעשים טובים . כי בלאומרו ובחרו באשר חפצתי רמז למעשיהם טובים . כמ"ש השכל וידוע אחתי כי באלה חפצתי נאם ה' ובלאומרו ומחזיקים בצריתי היינו חלמידיים כי מחזיקים נאמר על שהם מחזיקים ידו ואלהם בצרית הסורה ע"ד שדרשו רז"ל עץ חיים היא

למחזיקים

עוללות חלק ד עמוד ה מאמר תקמה תקמו עמוד ג"ח אפרים קעה

רואה אני שהם גדולים ממני וממך • וכתיב
בפרשה ואחיכם כל בית ישראל יבכו את
השריפה אשר שרף ה' וגו' :

ויש לדקדק בענין זה מהו זה שאמר עכשיו רואה
אני שהם גדולים ממני וממך מה יקר וגדולה
נעשה להם שמחו בחטאם כמיבן מפשע הכתובים
שהביאו חטא זרה אשר לא נזיה ה' או לדעת רז"ל שמחו
בעונות ידועים וזכרונם בחג הפסח מאמר פ"ה ע"ש
איך יאמר שהם גדולים ממני כו' גם מה שאמר
ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'
מזה נראה כאלו לא היה בידם שום עון כ"א חטא
הקהל שמחו בעון זולתם וזה סוחר פשע המקרא
ומדרשות רז"ל • ומי כהתקם יודע פשר דבר איך
מתו בעון זולתם ובעון עצמם והא והא גרמא • ובדרך
הפשע נראה לפרש על פי הצעה זו וזה כי הוא מהידוע
לרז"ל שהקב"ה מדקדק עם הנדיקים כחוט השערה
שנאמר וסביביו נשערה מאוד נמצא שכל עוד שהגדל
מעלתו הגדל עונש על מריו כי לפי גדלו כן הוא גדול
החטא ויש לדבר זה שני טעמים נכבדים • טעם
א שאינו דומה בן כפרי המורד במלך לשר גדול המורד
במלך כי כל עוד שהגדל מעלת האיש לפיהו הגדל
האשמה עד שאפי' אשמה קטנה נחשבת לגדולה ובדרך
זה לרז"ל שנגנת הלמוד עולה זדון ואמרו עוד במסכת
ב"מ אלו ח"ח שנגנות נעשה להם כזדונות כו' כי כפי
מעלתו היה לו יותר לדקדק במעשיו כי ממנו ילמדו
אחרים לעשות וא"כ היה לו לדקדק ולחפש דרכיו עד
אשר לא יפול אפי' על שגיאה קטנה ומאחר שלא דק
וממנו יראו וכן יעשו אחרים אפילו במזיד א"כ הוא
מסבב הזדונות לזולתו לפיכך נחשב לו כעושה בזדון
כי חטא הרבים חלוי בו כדן המחטיא לזולתו • טעם
ב הוא שלכך הקב"ה מדקדק עם הנדיקים ומענישם
אפי' ענ שגיאה קטנה כדי שילמדו מהם הצרות שני
מיני ק"ו ויאמרו אם על שגיאה קטנה כך על הגדולות
והחמורות לא כ"ש ואם לנדיקים גמורים כך מה יעשו
הפחותים מערכם ונמצא שם שמים מחקדם על ידו
וכשהקדוש ב"ה מענישם בדרך זה כדי שילמדו ממנו
ויחקדש שמו ית' בעולם אז הקב"ה עושה זה דווקא
בנדיק גדול שלא הניח כמותו בעולם שאם היה עושה
מעשה זה בצי שהניח בעולם גדולים מערכו אז הינח
שהפחותים מערכו ילמדו ממנו בק"ו אמנם הגדולים
ממנו אינן להם ממה ללמוד וארז"ל כי נח נפשיה דרב
אשי הווא יומא מאי אמרת אם בארזים נפלה שלהבת
מה יעשו אזובי קיר • לויחן בחכה הועלה מה יעשו
דגי הרקק בנחל • שותף נפלה חכה מה יעשו גבים
קטנים • ממאמר זה נלמוד שעיקר ההתעוררות וקידוש
השם נמשך לזולתו כשלומדן ממנו בק"ו ואם כן אינן
הקידוש כי אם בגדול שבישראל דווקא בשגיאה קטנה
כי העונש המובא על אינו עון גדול אינו ראייה ללמוד
ק"ו על המצות קלות שבני אדם דשים בעקביהם •
ובטעם זה מצוה מה שאמר משה שנדב ואזכיהו
היו גדולים ממנו • כי ידוע כבר אעפ"י שבחטאם
מתו מ"מ לא היה החטא גדול כל כך שיהיו ראויים
לעונש

למחזיקים בה ללומדיה לא נאמר אלא למחזיקים היינו
למחזיקים ידי לומדיה אף מחזיקים האמור כאן היינו
למחזיק ידי זולתו בחורה והיינו התלמידים • ואמר
על ב' מיני תולדות אלו ונחתי להם בביתו וגו' יד
ושם • היר מזד הנדיקים התלמידים שידם שולטות
בזולתם • ושם מזד המ"ע וזה יהיה לו שם עולם אשר
לא יכרח לעולם זה"ש יעקב לא מח כי היו לו ג'
תולדות אלו כאחד כנודע • וזהו שלמד זה ממה שנאמר
ושב זרעו מארץ שבים מה זרעו בחיים כו' ר"ל כשזרעו
בחיים דהיינו ג' מיני תולדות אלו שהזכרנו אז כאלו
גם הוא היה בחיים • ונוכל לומר פירוש המאמר שרבי
יוחנן אמר יעקב לא נח ר"ל לא היחה מיחתו ע"י
מלאך המות כ"א על פי ה' וא"כ לא היה שם שום
מיחה בעצת וא"כ בוודאי לא יכרח ואין צורך בקבוצה
ולא בחניטה כי בוודאי לא חשבוה הרימה בצי שמת
על פי ה' גם אין צורך בהסדר לפי שאין שם שום
דבר כי בוודאי יזכה בנוף ונפש לאור באור חיים
וזהו שהקשו לו וכי בכדי חטאו ופסדו וקברו כו'
והשיב להם מקרא אני דורש ר"ל אני לומד זה מן
המקרא שנאמר ע"י הנביאים והם דהיינו בני יעקב
לא ידעו כלום ממקרא זה לפיכך נהגו בו המנהג
הנזהר בזה מתי • ומפסוק זה שאמר ושם זרעו
מה זרעו בחיים כו' נוכל ללמוד ראייה על מה שאמר
כ"א לשארו כו' לפי שהיה כל העולם ניוון בזכותו
לפיכך נקראו כולם זרעו ונטיעתו וראוי לכולם להתעסק
בו • זה"ש במדרש אמור ואמרה שני אמירות כו' א'
לנפש לא יעמא ב' שיטמא למה
מזה אמר הקב"ה בעה"ז אדם
מעמאים בנת אבל לעתיד כתיב
בלע המוה לנח כו' וזהו שאמרו
ינא מה מזה כי מיחת הנדיקים
נקראת מה מזה ר"ל רוב מיחתם על ידי מזה כמ"ס
זאת החורה אדם כי ימות באהל אין דברי הורה
מתקיימין אלא בצי שממים עצמו עליה כו' וכן לרז"ל
רובם של נדיקים מתיס בחולי מעים היינו שהם חולה
אבהה אבהה ה' ותורתו כד"א ותורתך בחוך מעי וזהו
מה מזה ולזה מותר לכהנים לעמא לו כי בוודאי אין
שם שום נד עומאה כי מיחתם על ידי נשיקה על
פי ה' כאמור וזה"ש במדרש אמור ואמרה שני אמירות
א' לנפש לא יעמא ב' שיטמא למה מזה אמר הקב"ה
בעה"ז אדם מיטמאין לפי שיש בו מלאך המות וינר
הרע והם סיבת העומאה כאמור אבל לעה"ב כתיב בלע
המות לנח כי לא יהיה שם שום ינר הרע ומלאך המות
וא"כ לא יהיה שם שום נד עומאה כ"א קדושה וטהרה
כמ"ס והיה כל הנשאר בירושלים קדוש יאמר לו :

מקום ז כתיב במיתת נדב
ואביהו הוא אשר
דבר ה' לאמר בקרובי אקדש
פי' רש"י אמר משה לאהרן
אחי יודע היתני שיתקדש הבית במיודעיו
של מקום והייתי סבור או בי או כך עכשיו

25/06/2018 10:18

מוסך השבת מסכת שבת חדר הטבות כשית זהב קנה

ליתן בין מצים לחכירו דברי ר' יהודה ר"א ברי דתתוח בו את האור ר' יוסי אומר כר' דקבר בו רביעית אמר ר"ם אע"פ שאין ראוי לדבר זכר לדבר שנא' ורא ימצא במיתתו חרם דתתוח אש מיקוד . אמר ר' יוסי משם ראייה ודחשוף טים מגבא :

היה עב או מרוסם כדי לבשר בו ביצה קרה שבנצנים מרוסה ונתונה באלפס : (1) עצם כדי לעלות תרוד ר' יהודה אומר כדי לעשות סמנו חף זכוכית כדי לגרור בו ראש הכרבר . צרור או אבן כדי לזרוק בעוף . ר' אליעזר בן יעקב אומר כדי לזרוק בבהמה: (2) חרם כדי

אמר שלמד ר"ם על טולמו יאמר מזמור סיד המעלות כסוד ה' את סיבת ליון (תהלים קכ"ו) ויסול ידיו . ומיקן הכז ז"ל טרווח הללו לאמרם אחר מים אחרונים :

ידי אסחי אנא . לגבי חר קנא . לסמרא חורנא . דלית בה מטשא : אומין בתלתא . בקמא דברקתא . דעכת עקתא . עתיקא קדישא :

סעודי שלישיה כרי אלו כ"ו חסרו יח' יחס יל שינוי יין אינש אלא עשרה חסרים יזכר למלוחין כחשפתמי ופנדי . חס עולג לתורי מרויה כ' נרכות והמפטיר יזכר כ"ו נרכות (ואם אינש לו למלתי המספר באופן אחר או יוכל ללחז כמיתתן מטי סעוליס חס מכיון לכן) וישנית על סנין של נרכות כינולא לידו לדעת חס סעוליס מסכרו כחשד זכתי עס : (1) כרז ז"ל כ"ו חזר שלא לדבר נשכח כי חס בלש"ק חס לא כשפי לדין לפרש רית להלחיו : (2) דבר ידים הוא שנינו חק קורח לאור כרז לכן נליל נשח לא יוכל ללמוד מתוך הספר רק עונש הוא כע"פ או כמתש"י או עופק נכרזי שירות וחשמתו' לכש"י כ"ו שרפור מ"מ ר"ל שזכר הוא כדנלות שלו כנין פי שרגיל לחזור כל יום ח"י פרקים תעניות דכ"י רק כניון ראשי פרקים דשרי וכן מאמר סוכר כשי"ד לסעוד' זו וכ"ש סקידוס שישע"א לי שיכול ורשאי לאמרן מתוך כסי דודאי לא גרס סכרדי לליל פמט שפמרו כפוסקים :

(א) אח"כ יתכבד נבש"ם ככל אשר הורונו ר"ל ונחבאר כל לרכו ככסא טן כס"ד : כרז ז"ל כ"ו מניח מעט יין גס ככוס על נכמ"ז ופת ומפס על הסולחן וזו כ"ו נשאר ג"כ עד סעודת שמריה : (ג) אחר נכמ"ז חוזר ומכרז על הדם ומריח בו ואומר זכור כ"ו אח"כ מכרז על הסירות ומיני מגדים ורית כדי להשליס ק' נרכות לכן נחזור ונליע עב נרכות מעין שלש דפירות: (ד) על חמשה מיני פירות האילן שנשחכתי ככ"ו ח"י עכ"כ גפן האלה ורמון וית וחמרכ מכרז אחריכס מעין שלש : (ה) חשבונו של ק' נרכות הוא חשבונו של מליכ סמותר לחשבו נשכתי לפיכך נשכתי לקחתו בידיו . כ"ו ככר שמעת וידעת פמש"ל כמדד הלילה אף כס ק' נרכות ככל יום חול כפי מתכננו ועתה כ"ו ס"ק חסרים ל"ו נרכות מ"י חמלות ושל העילין וירלו עיינו כרי ל"ח נגד זה יש בידיו ז' של כ' קידושין ו' דמוסן ט"ז דחתי סעודות (חס אולכ בולן כסל"י ח' נלילס ואחר"י כ"ו) ונכרס על יין שנתוך

ס"ק חלק ראשון שבחרר שלישי . משמשי בירח וכרסו ונמשיך במ"ד חלק השני כשמושא דערמא לעונת ח"ח בו סבואר בארובה כל דיני ועיני וסנתי החכור ובוונתו . מובחו ורפתו . חמלת הרמכין להש הוותר זשירו . ונקראו שני חלקים הללו סמות זהב ובס"ק . הראשונה של זהב . לפי שבת צריך להראות עשר רב וכל כלי נחמר ונאכחי . והשנייה בצנעא דית של כס"ק . עוד מלה כס"ק הסבול שמונים בשני דרכים אם בלח"ק מלסון גכספה גם בלח"ת נפשי . וע"ש חיותו דבר שנמשו של אדם סתאוו לו . ואם בארטי מלסון כ"סופא שוטא חכוסת . כן הרבר הזה ביהוד צריך בושח יתרה כפי"ש רז"ל . אמור להסחבל באותו מקום . ואסרו לשמש כיום וכפני בעלי חיים . שסום שנאמר לסען החיה יראתו על מניכס . לכן זה ססו הנאח לו . גם ע"פ דרך הסוד . הם חסוחי זהב בסשכיות כס"ק כי הראשונה ססססת קודם חצות על סמות של ח"ב (ד"א סמתו של ד"ר) וחב' אחר חצות (ח"א סמתו של סלמ"ת) שהחמרים סחנכרים . ויודע שהן סקראים כס"ק (ותוא כרמו איש יביא כפ"י אלק כס"ק) וע"ז אמרו חאלתיים . למה נקרא שסו כס"ק שחא סכס"ק כל חוהבים ותוא כמדד יוס"ק שלקס כל חכס"ק . וסמה זו ח"א של ז' פרקים :

כזרח יח' וית' ייחד לו אומת ישראל הקדושה והכנילו בתורתו כקדיש' מכל שאר העול' לשרתו וללכך כשמו וכ"ז שסס עושים ססוכ וכ"שר סס מקדישים שמו כנדול ופקדוס וכ"ז שלא יתכבדו כשורס ומעשיכס מקולקלים סס מחללים ש"ש וכחיכ כלמור עס כ' אלכ וגו' וכ"ל' ונדע כגוים זרעס : (כ) ואחר זאת סכלכס דע כי ככיות קומר האדס ועכנו סכס קרוכי כיותו רע או טוב מלך תכוכת כמזג כפי כעפי' שפענו נחכו' כמלל חכור האדס אל אשחו סכח קרוש סס ככורא יח' או חלולו ח"ו כפי הכניס סמוליר . לכן סכ"רזו ר"ל לקדס עלמנו כשעח חשמיס מפני שוכי סכסס לסוליר כניס לדיקס שסס שמיס מתקדס על ידס ולכפך כספך . גם גורס קללס לעלמו כי לכך אמרו רז"ל ככלמניס (סכררין ככ) קירין לרשע כן לדיק רשע כן רשע מחמת שירעו חכמי האמת שחכ סייס כעכיר' . ואס לפעמיס מרשע ילל לדיק ולכפך זהו מדכריס כוריס כיוולאויס מן סכלל וסכפודות סעמוקית וסחריס כסוד יחן עכור הטמל ואנו מדכריס מדרך כרוכ וגס כוס על כל פניס סיו עס סכרורי סלכות שזיישו חס כמתשכ' עוכ' שכרורו כס סלכ או סלס פרשעים כלוחת סעכ' זס גרס סכולירו לדיקס ואס כספך כספך שגרמי' חולדח רשעים מלדיקס : (ג) אחר שדכר כן נלערך לרעת מה כ"ו זחל כקדוש' שנירן לסככנג כס כשעת השמיס :

פרק א לוונג של שבת (ח) קנענו חז"ל עונת ח"ח חליל שנת לליל שנת כמ"ש על כפסוק אשר פרו יחן כעשו וכן למדו כס' סוכר מכמתוב לפרופיט אשר ישמרו חס שנתותו אלו ח"ח שססרסיס עלמן כל ימי סכסנו ועמתינין על ליל שנת קודש: (כ) עוד כוליל'ו טן ע' ושמרו כ"י חס שנת ר"ח כ"ל'ס . ושמרו הוא לשון כמת' (וכ"ס ע"י ושמרו דלעיל) כמו זכינו שמר חס דכרר שזכינין ישראל לסמתון מלסודונג עס נסוחיכן כחול וישמרו כ"ל'ס עד ליל שנת . ואמר לעשות חס שנת כמי שמתקן ועוש' חס יום שנת וגורס שיכיו סכססוח שמתיו לעולס לדורוחס ולא חס"ל . כ"ית עולס שיכיו סדורות של כרי"ח עולס כיינו דקדוש' ולא דבעל כרי"ח דמט"ח אלא כרי"ח של עולס סידוע גולמו על יוגל סעליון . כ"יו וכין כ"י חות ס"ח ר"ח כ"ל'ס כ"סוונג ס"ח כשנת ס"ח חות כ"ל'ס לעולס כ"ו כי שנת ימיס עשס כ"י חס סממיס זחל סלרך ולא עשס זונג למעלל חלל כ"ו סס כשניעו חו שנת וינעש דכיונו כוונג לפעל' לסוליר נפשות סלדיקיס כשנת ולא כמול :

פירי: ארמץ ידי (לכסיר כווכמח) לחוך כלי (ולל על כקרקע כי רוח רעס שורכ עליכס) וכ"ו חלק סס"ל כשורס רק על מקום קרז סלון כו חמס ואכרך כ"י כ"ל' (כ"ו) ח"ו חש לנזקי רוח רעס) וככיס של כרכס כמכעל כל כ"ריכיס . ומזערף לסוכס ומעורר כרכס מלח כ' שחול עילת סעלית וסחיקא אקריס :

ט אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה
 בְּדַרְתּוֹ אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ: י וַיּוֹלֶד
 נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יֶפֶת:
 יא וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וְתִמְלֹא
 הָאָרֶץ חָמָס: יב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ
 וְהִנֵּה נִשְׁחַתָּה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בֶּשֶׂר אֶת־דְּרֹכָו
 עַל־הָאָרֶץ: ס יג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח
 כָּל־בֶּשֶׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מַלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם

ט אלֵין תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ גִּבּוֹר זָכַי
 שְׁלִים הָוָה בְּדָרוֹהֵי בְּדַחְלָתָא דִּי
 הִלֵּךְ נֹחַ: י וַאֲוֹלֶד נֹחַ תְּלָתָא בְּנֵין
 ית שֵׁם ית חָם וְיֵת יֶפֶת:
 יא וְאֶתְחַבְּלַת אֶרְעָא קָדָם יֵי
 וְאֶתְמַלִּיאַת אֶרְעָא חֲטוּפִין:
 יב וְיִרְא יֵי ית אֶרְעָא וְהָא אֶתְחַבְּלַת
 אָרִי חֲבִילוֹ כָּל בְּשָׂרָא אֲנָשׁ ית
 אֶרְחָה עַל אֶרְעָא: יג וַאֲמַר יֵי לְנֹחַ
 קַצָּא דְכָל בְּשָׂרָא עַל לְקַדְמֵי אָרִי
 אֶתְמַלִּיאַת אֶרְעָא חֲטוּפִין מִן קָדָם
 עוֹבְדֵיהוֹן בִּישְׂיָא וְהָא אֲנָא

רש"י

המהלך נח לשעבר, התפלל בעד עֲצִיקָא (שמואל א' יב יט) להבא,
 ונח והתפלל אל הַצִּיַּת הַיָּם (מלכים א' ח מז) לשון עֲבָרָה, אלא
 שהיו שזראשׁו הופכו להבא: (יא) ותשחת. לשון
 ערוה ועבודה זרה כמו פֶּן פִּשְׁחֲתוֹן (דברים ד טו), כי השמית
 כל בשר וגו' (סנהדרין טו) (ס"א ערוה כי השמית כל בשר את
 דרכו, ועבודה זרה כמו פֶּן פִּשְׁחֲתוֹן (ס"א): ותמלא
 הארץ חמס. גול"י (מנחות ד) [ס"א שנאמר (ויג ג ט) ומן
 הַחֲמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם]: (יג) כי השחית כל בשר.
 אפילו זהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינ"י (צ"ר כח ט):
 (יג) קיץ כל בשר. כל מקום שאתה מוֹלֵא זנותי ועבודה
 זרה] אנדרלמומסיאֵי צאה לעולם והורגת טוֹבִים ורעִים כִּי
 (צ"ר טו ה): כי מלאה הארץ חמס. לא נחמס גזר דינס
 אלא על הגולבי (סנהדרין קט):

(ט) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ נח איש צדיק. הואיל והזכירו,
 ספר בשנחו, שנאמר (משלי יו) וְגַר צַדִּיק לְצַרְכָּהּ (ראה צ"ר מט
 א). דבר אחר, ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים
 טובים (צ"ר ל א): בדרותיו. יש מרבותינו דורשים אותו
 לשבת, כל שכן שאילו היה גדור צדיקים היה צדיק יותר.
 ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק ואילו היה
 גדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם (סנהדרין קט. צ"ר ל ט):
 את האלהים התהלך נח. ונאברהם הוא אומר
 [התהלך לפני (להלן י"ב א)] אֲשֶׁר הִקְהַלְתִּי לִפְנֵי (להלן כד ט). נח
 היה צריך סעד לחומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך
 בצדקו מאליו (צ"ר ל א): התהלך. לשון עברי. וזה שמושה
 של ה"א (ס"א שמושו של למ"ד) כלשון כנדי, משמשת
 להבא ולשעבר כלשון אחד. קום הַקְהַלְךָ (להלן יג י) להבא,

שפתי חכמים הקצר

כידוע (מנח"י). טו. הוא"ו שבראשו הוא הוא"ו של יובא, מהפך
 הפעלים שבאו אחריו לעתיד, אבל הוא"ו של יזהתפללי הוא וא"ו החבור
 (עפ"י קצור"מ). טז. דכיון דשניהם במשמעות יתשחת, אם כן הי מנייהו
 מפקת (מנח"י). יז. בחמסן דרבנן יש חילוק, דחמסן יהיב דמי וגולן
 לא יהיב דמי (ראה ב"ק סב), אבל חמסן דתורה אין חילוק דחמסן הוא נמי
 גולן (מנח"י). יח. דריש יאת דרכו מלשון יודרך גבר בעלמה (משלי ל
 ט). והא דלא נקט נמי דגים, משום דכתיב על הארץ ולא דגים שבים
 (מנח"י). יט. דקרא דהכא קאי אדסמין ליה, כי השחית כל בשר וגו'
 (גו"א). כ. פירש בערוך (עין אנרוולמוס) ד'קבר' (גו"א). כא. וְלִבְךָ עֲשֵׂה
 לך תיבת וגו', שתהיה נבדל מהם ולא תאבד עמהם (גו"א). כב. אֵף
 דלעיל פירש רש"י כל מקום שאתה מוצא זנות וכו', ונראה כי בשביל
 הזנות נגזר המבול. מכל מקום, אי לאו גזל לא נחתם עור גזר דינס, דהיה
 מועיל תשובה, אבל בגזל קשה להשיב גזל הנאכל (חולין פט) ובוראי לא

י. מדכתיב אלה תולדות נח ומפרש מה המה תולדותיו נח איש צדיק,
 שמע מינה כי צדקותיו המה תולדותיו. ומדנקט בתחילה איש צדיק
 ואחר כך יולד נח, שמע מינה דמעשים טובים עיקר תולדותיהם
 (מנח"י). יא. ופליגי בדרשת את האלהים, כי לפי פירוש רש"י בסמוך
 דרש מזה שלא היה צדיק גמור והיה צריך סעד, לכן ידרשו בדרותיו
 לגנאי, והדורשים לשבח סבירא להו, כי מה דכתיב את האלהים התהלך
 נח, הוא משום שלא היה לו עסק עם בני דורו להחזירם למוטב, שהיו
 רשעים גמורים, וכל עסקו היה כי אם עם אלהים ועבודתו, לכן דרשו
 בדרותיו לשבח (מנח"י עפ"י מהרש"ל). יב. ד'את האלהים התהלך
 נח' משמע, דהיה הליכתו במקום שאין אדם שם כי אם אלהים, דירא
 שמא ילמד ממעשיהם הרעים, אבל אברהם שהיה צדיק גמור, הלך בין
 הרשעים והוכיחם וגירן דלא ירא שילמד ממעשיהם (מנח"י). יג. מַבְּנֵין
 יתפעלי (רא"ם). יד. רצונו לומר, שהלמ"ד בדגש מורה על בנין כבד,

המשך הפטרת בראשית

יִשְׁמְעוּנו יתנו עֲדֵיהֶם ויצדקו וישמעו ויאמרו אמת:
 י אתם עדי נאם יהוה ועבדי אשר בחרתי למען
 תדעו ותאמינו לי ותבינו כִּי־אֲנִי הוּא לִפְנֵי
 לֹא־נוצר אל ואחרי לא יהיה:

מַקְצֵה הָאָרֶץ: ז כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו
 יצרתיו אף־עשיתיו: ח הוציא עם־עור ועינים יש
 וחרשים ואזנים למו: ט פליהגוים נקבצו יחדו
 ויאספו לאמים מי בהם יגיד זאת וראשונות

שמן למאור למרעה כי לו יתן וחסלה שלפול ולא לישראל, אמנם כשם שהוא מרובו ונעונו עין אשר לו נהנו לישראל, ה"כ נעונו עין יתן השמן המאור לישראל והם יתנוהו לכדנת המורה והיינו דל"ל הקצ"ה למרעה לא כמכירה ומלווה שעל כרחו יתן לנבון, אלא כמיעלו ואחה נעונותך תלוה את צב"י, ויקחו נענך ויחזרו ויתנו אליך שמן זית זך כחית למאור:

אמנם אומרו להעלות כר תמיד יראה עפ"י מה שאחז"ל קפ"ק דקוטה כשמת מרעה ה' מוטל בזכפי שכינה ומלאכי השרת אומרו לדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, והקצ"ה אומר מי יקום לי עם נרעים ומי יחילץ לי עם פועלי און, וסמליון (פירש"י שם חכם) אומר הכי אומר הקצ"ה וימת שם משה עבד ה' ספרא רבא דישראל, ויש אומרים מרעה לא מת כחצי הכא וימת שם וכחצי החס ויהי שם עם ה' מה החס עומד ומשמש אף הכא עומד ומשמש, ול"ע עובד מ"ע אומרו ומלאכי השרת כך והקצ"ה אומר מילתא אחרייתא בהקספיו של משה, גם מ"ע הוסיף על לשון הקרא ספרא רבא דישראל מה ענין לתואר הזה, גם מה ענין לומר משה לא מת ומקרא ונלא דבר הכחוז וימת שם אצל הענין יוצן עפ"י משאחז"ל (תענית דף ה' ע"ב) יעקב אבינו לא מת ופריך וכי בזכי הנהוהו חנעייא וקסדו קסדייא ומסיק מקרא אחי דורש אל תיכא עבדי יעקב כי הנני מושיעך ומרחוק ורעך ונאריך שנים וקיש הוא לומר זה תמוה בעלמו כמובן, עוד הקשה הרמב"ן ודחק נאמר הא כחצי ויקרבו ימי ישראל לנוה, ועוד כחצי ויראו בני ישראל כי מת אביהם ויאמרו לו ישמעונו יוסף, ולפע"ד לומר כי לא יחולא מיתה בזליקים אשר הכיתו אחריהם תלמידיהם וצניהם העוסקים יומם ולילה צמה שלמדוים אצותיהם כי בכל דבור ודבור ומלוה שהם עוסקים צעוה"ז הנה זכוחם תלוי בצרם שעומד צעוה"ז ועי"ז הוא נוחגל והולך צעוה"ז ואינו מולא מנוחה כי אם הולך מוהריגה למרגה ואינינו כשאר מתי שהם עומדים קיימים צלותו העולם שצותים וכל עבודה לא כן אלו הלדיקים ועד"ז פרשתי במקום אחר מקרא שכל הכן שוכב עם אצותיך וקם העם הזה וזכה אחרי אלהי נכר הארץ והפר את צריתי, שלדעת חז"ל מקרא זה נדרש לפניו ולאחריו הכן שוכב עם אצותיך וקם, וקם העם הזה וזכה, ולרמב"ן יוצן כך כי מי לנו גדול ומרעה"ם שכל מעשיו ועבודתיו ולמוד תורתיו הכל מומנו ולא ימות ולא יקונו צעוה"ז נגע אחד כי הולך הוא ומתפעל ע"י עבודתיו את ה', אמנם דבור הסורבן שרוב ישראל פקו עול תורה ועצרו ע"ז ולא עוד אלא

ועד"ז ביארנו צפרשת השבוע מתי דכתיב ואחה תלוה את צב"י ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור להעלות כר המיד יל"ד אמרו ואחה תלוה כהי שלא הזכיר שמו. של מרעה מנועם שב' צעה"ט הואיל ואמר מתי כה עיי"ט מ"ח ה' לו לומר לך ולו את צב"י או ואחה לו אצל ואחה תלוה נשנוע מדעתך תלוה כן לא פקידה מוכרתת והקצ"ה שיעשה כן ומופני כן כדחק רש"י עתיד אחה ללוות את צב"י צפ"א אומר עיי"ט, הו יל"ד ויקחו אליך דהל"ל ויתנו אליך, ובפרה מדוהה דרשו חז"ל צב"י ויקחו ולא הגויים ער"פ אין מעמידין ובפרשת תנועה ויקחו לי תנועה י"ל כיון שהכל לו יחברך כי מוחד הכל ומידך כהנו לך וכן כשארם מכוון לעשות מלוה ומע"ט אז וקיים צ"י והארץ כהן לצבי אדם ונקמה הכסף לו והוא נותן להקצ"ה משלו ע"כ שייך ויקחו לי תנועה שצחחילה יקחוהו מומני ואח"כ יתנוהו לי, אצל הכא לא שייך זה דלא כחצי ויקחו לי אלא ויקחו אליך וא"כ הל"ל ויתנו אליך, גם להעלות כר תמיד לא ה' לריך כאן אלא שיהי שמן זית למאור ואח"כ ילוה להדולקים ילקוהו ובחיהו מוקום אצל להמנדבים אין לורך לזה, והנה בצפר יד דוד הקשה צפ"ק דיומא ג' ע"ב למ"ד קח לך ומשלך וא"כ ה' הקטורת ושמן המשחה משל מרעה"ה ומקרא ונלא דבר הכחוז והנשיאים הביאו את הצבס ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטורת הקנים, ותי' דאתי כו"ד צפרק יוה"כ ע"ה ע"ה דנשיאים ממש עכניס הביאורו וא"כ י"ל שהביאורו למרעה"ה וזה כתייבש לו מ"ש שם עוד צב"י והם הביאו אליו עוד נדבה צבקר צבקר מואתו דבר שירד להם בצקר ומלמד שירד להם לישראל עם המן אצנים עובות ומרגלות וקשה הא גם הצבס ושמן המשחה ירד ומודע לא הזכיר הש"ס אע"כ זה לא ירד אלא למשה ולא לישראל חלו דצרי ודפח"ס:

אל"א דקשה א"כ גם שמן למאור הביאורו הנשיאים דסיינו הענכים למרעה"ה ולא לישראל, והרי כחצי ויקחו אליך ואמרי' שם ציומא ג' ע"ב ויקחו אליך משל לנבון, ולריך לומר כהי דהענכים הביאו למרעה"ה את השמן למאור מ"ח הוא מקרו לנבון צעין יפה ושבו כהנו הם לכדנת הכורה וא"כ הוא מיוצב לשון הקרא ויקחו אליך ממש כמו ויקחו לי תנועה שהם יקחוהו וחסלה מוחד על מכה לחזור ולהנו אליך לכדנת המשכן, אלא דקשי' הפוכי מערתי למה לי להוריד שמן למרעה"ה והוא יחזור ויתכחו לישראל, וי"ל דאחז"ל (דברים דף ל"ח ע"א) שלפול החירה יתן למרעה"ה לבדו והוא יהגב צו עובת עין ונקרו לישראל וידוע כי המורה וכוה"י ושמן המאור ממוזים על החורה שצב"פ ושלפולה, ע"כ נתן הקצ"ה

חי עומד ומשמש כמו אוחן ו' יום שהי' עם צהב, ואחכס הקצ"ה אחר מי יקום לי עם זרעיים מי יתלב לי עם פועלי און, דעכ"פ לענין זה יתואר מת כי לא קם אחריו לנעוה אוחות ומופתים זרעיים כמוהו, ואידך אחר הכי אחר הקצ"ה ויונה משה ספרא רבא דישראל כי בצמיכה היותו קופר וכוחו תורה שכתב לא קם עוד, וחוך הדצרים למדנו דעכ"פ משה שמוקר פלפול התורה לישראל עי"ז ודאי הוא כאלו עודנו חי וקיים עמו עומד היום ומשמש, והיינו אחר שאמר לו הקצ"ה וחתה תלוה את צב"י ויקחו אליך שמון זית זך כתיב למאור, וסומו על פלפול התורה שכהו צו עוצת עין ומקרו לישראל, אחר לו הקצ"ה שהתועלת צה להעלות כר תמיד שיעלה כרו של זרע"ה תמיד צלי הפסק:

במדריש הן קרבו יומך למוח, אחר לו הקצ"ה היום קובל עליך איכו זו ואיכו שוקע וכן עומד קיים ותו צמדש אחר לו משה להקצ"ה צהן קלקסחך הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים ובהן אהה וצברכי הן קרבו יומך למוח ח"ל הקצ"ה אונת והן לא יאמיכו לי. אחז"ל המן שמוח כי כפל לו פור צירח שמת צו משה רבן ולא ידע כי צו' ארז מת וצו' צאלד נולד (ומגילה דף י"ג ע"ג) הנה כתיב ויקרא ה' אליו משה ושאז"ל משה צלי פסיק (שאין כתיב צין שכי תיבות אלו נביכה הקרוי פסיק שמראה על הפסק צין שכי התיבות) משאל"כ יעקב יעקב והוא ומתרי תורה. אצל ע"ד פשוטו י"ל צאונה שמו ה' משה פעמים, כי גם ערס טכולד כתיב צגסג הוא צגזר והיו ימיו משה ועשרים וצפרק שלוח הקן דף קל"ט ע"ב אחר חכז"ל צגסג הוא בגונוטי' משה דגונוטריא דדין כגונוטריא דין שהי' ימיו משה ועשרים, וכבר כתבתי צוק"א שגס" הוא ט' צ' ו' אורות שהי' פניו בפני חמה (כדלית' צמדדש זקנים שצדור ה' אומרים פני משה כפני חמה) של עתיד לצוא שצעתים שצעה פעמים שצעה שהוא שמוג" וצביאתו לעולם ותרא אוחו כי טוב הוא שכתמול הצית כלו אורה כדכתיב וירא אלקים את האור כי טוב שהוא אור הבנו לע"ל כמלא מיד צו' ארז כטכולד קרא משה על עם האורה. ותלפכיהו שלשה ימים עד ז' סיון והשלך למים והוושח משס וקנחתו צח פרעה משה על שם כי וון המים משייתהו, והיינו משה משה צ' פעמים, והנה שמוח גורס כי וארא אל אצרהס וגו' צאל שדי ואותה אקפקלריא של אל שדי ה' משה עלמו כי אל שדי גונוטרי' משה כידוע מדצרינו כוה פעמים, והנה אוחו משה מדריגה גשמיח שכיחן לו ציוס ז' סיון עי" המים וחזר ונלקח ונחלקק ע"י המים וי מריצת קדש אך מדריגתו, אורו" לא מה ולא כחלקק חלילה כיון שנקחלק

גם הכסארים טענו מודעה רבא לאורייתא צימי יחזקאל ואחרו עזר שמוכרו רצו ואשה שגרשה צעלה יש לזה על זה כלום, עד דהדר קצלוהו צימי אחשורוש וא"כ צאוחו הזמן קם זרע"ה על עמדו צאוחו העולם ולא ה' לו הלך מדריגה, וזה שאמר לו ה"ה הכך שוכב עם אצותיק וקם ולא הלך מדריגתו עליח צקודש, והא כילד וקם העם הזה וזה אחרי אלפי ככר הארץ והפר את צריתי שיפרקו עול תורה צכללה ויעטנו גם מודעה רבא ח"כ צאוחו מדור חקום ותעמוד על עמדך:

והנה יעקב אצינו ע"ה מוצר שצאצות ומחילה לכן נולד להעמיד עדה קדושה כולם עבדי ה' ויון אז והלאה קמה גם כלצה זרע ישראל הקדושים אשך לא זה שכינה משה ויודעי ה', וא"כ הלויס כזה יתואר מיחה הלא עודנו עומד ומשמש כל עוד שזרע ישראל חיים על פני האדמה הרי הוא חי וקיים ויפה אחז"ל יעקב אצינו דייקא לא מוח צמה שהוא אצינו ואכחנו צכיו לא יתואר לו מיחה, והיינו דקאמר מה זרעו צחיים אף הוא צחיים ומזון וק"ל, אחכס עוד מדריגה אחרת ה' ליעקב שצה כקרא ישראל כי שרית עם אלקים ועם אכשים ותוכל, ויושר אל מלאך ויוכל, ולא הכיח אחריו מי שימלא מוקומו צזה וא"כ אוחה הצמיכה ונת ונחלקק מן העולם ושפיר שייך לוור ויקרבו ימי ישראל למוח ולא ימי יעקב, והנה האמים שפחדו וניסף אולי ישעונו, הוא זואפיתח מי שישור על אכשים ועל מלאכי אלקים, כי מי שאינו מופחד ומהמלאך לא יפול עליו מחד אכשים ע"כ אחר ויראו צכי ישראל כי מה אציהס ישראל ואין כאן מי שישור עם מלאך ויוכל לו ע"כ אחרו לו ישעונו יואף ולק"ו וק"ל:

והנה לא יתואר על זרע"ה עם ויחה צהיות תירחו קלמוד אוחו אכחנו כולם חיים היום ולעולמי עולמים עוקקים צה כאטר לוכו לא יפול דצר ארלה אך צשהי צמיכות יתואר צו עם מיחה אחד על היותו הוא לצדו הכוחו תורה שכתב וניוס ההוא והלאה לא יכול ארס להוסיק כקומו של יו"ד ועל זה כתיב ולא קם עוד כציא צישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים, שזהו צמיכה תורה שכתב, וזאת שכיח לכל האוחות והמופתים אשר קלמו ה' לפרעה ולכל מלכים העיד לו כחוח כי צכל הפלאים שיעשו עי' כציאים להכרית כשעים לא יח' כומו אלו שעה זרע"ה לפרעה ולכל מלכים, והנה צמיחתו של זרע"ה ה' הקצ"ה ומקפידו ואחר ויחה עם משה עזר ה' ומלאכי השרת צאו לכחו יחצדק ואחרו איך יתואר ויחה צמשה עזר ה' הלא עודכה עזר ה' עומד ומשמש שהי לקח ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, וכיון שלמד הכל עם ישראל הכי הוא כעודנו